Die Hervormer

MERENSKY-BIBLIOTEEK
UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
12 OCT 1959
Klasnommer 2(68)
Registernommer H 50/7

OKTOBER 1959
Jaargang L — Nr. 7

Die standbeeld van Admiraal de Coligny, Hugenote-leier, in Parys 1572

*Offisiële orgaan
van die
Ned. Hervormde Kerk
van Afrika*

(By die Poswese as Nuusblad
Geregistreer.)

SIERSTENE! SIERSTENE!

"Heronmere" en "Drie" Stene

Vervaardig deur:

THE BRICK & POTTERIES COMPANY LIMITED

Werke: Stevensweg, uit Eloffstraat Verlenging
Posbus 155 —— Telefone: 33–4158/9
JOHANNESBURG

●

DRIEFONTEIN BRICK & POTTERIES COMPANY LIMITED

Werke: Posbus 46, Bank, Transvaal
Telefone: Bank 15 of 33–4158/9

●

Besigtig ons uitstalling by die
"Building Centre,"
Chrysler Huis – Johannesburg

HOTEL ASSEMBLY

Hoek
Van der Walt- en Visagiestr.
PRETORIA
Foon 33075 — 5 Lyne

DIE MEES MODERNE NUWE HOTEL IN PRETORIA

Ons gee besondere aandag aan
- KERKRAAD - ETES
- GEMEENTELIKE - ETES
- BESOEKENDE FAMILIES
- TROUPARTYTJIES, ens.

Die mees moderne ameublement

Onder die persoonlike toesig en bestuur van die eienaars
H. J. SCHEP en F. J. SCHEP

ONDERSTEUN ONS ADVERTEERDERS

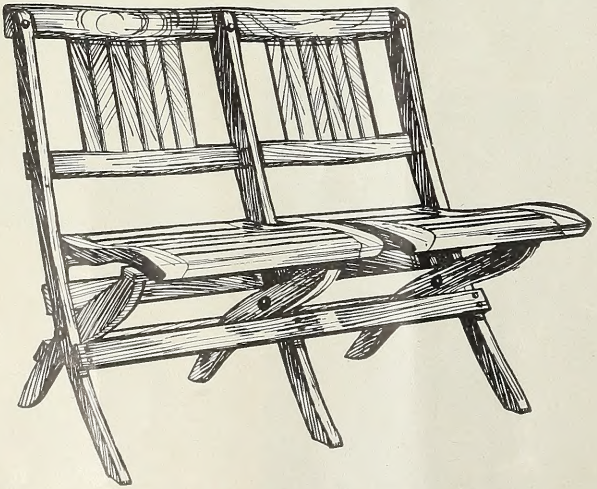

Tipe 407—VOUSTOEL.

DUNCAN BAYNE (Edms.) BPK.

MAINSTRAAT 138, JOHANNESBURG.
TELEFOON 22-2757/8.

Verkrygbaar in stelle van twee (soos geillustreer) **drie en vier, asook enkelstoele, met geruite of gestoffeerde sitplek en rugleuning.**

★

Leweransiers aan Transvaalse Provinsiale Administrasie, Afrikaanse Kerke en Kerksale. (Linden, Vryheid, Pretoria-Noord en baie meer).

★

Vervaardigers en verskaffers van Kantoorameublement en Huisraad.

★

Prysopgawe sal graag verskaf word.

OKTOBER 1959
JAARGANG L — Nr. 7

Offisiële orgaan van
Die Nederduitsch Hervormde Kerk
van Afrika.

(Geregistreer aan die Hoofposkantoor as 'n Nuusblad)

Die Hervormer

Posbus 171 - Foon 660-5916/7
KRUGERSDORP

Gedruk deur:
Ned. Herv. Weeshuis-Pers,
Humanstraat 55 - Krugersdorp
en uitgegee deur
Die Ned. Herv. Kerk van Afrika.

Intekengeld:
7/6 PER JAAR

Redakteur:
Ds. Joh. Dreyer, Van Riebeeckstraat 97, Potchefstroom.

Redaksie:
Mev. Marie Dreyer; dr. P. S. Dreyer; drs. J. I. de Wet; drs. L. M. le Roux; dr. J. F. Stutterheim en dr. F. J. van Zyl

Advertensies en Adresveranderings:
(vermeld sowel oue as nuwe adres)
moet aan DIE ADVERTENSIEBESTUURDER, „*Die Hervormer*" Posbus 171, Krugersdorp, geadresseer word.

Adres „Vroue-Rubriek":
Mev. Marie Dreyer, Schoemanstr. 1317, Hatfield, Pretoria.

Adres „Rubriek vir die Jeug":
Drs. L. M. le Roux, Burnsstraat 49, Colbyn, Pretoria.

Die blad verskyn die begin van elke maand. Stukke vir publikasie moet die Redakteur nie later as die *Eerste* van die voorafgaande maand bereik nie.

DIE KERKHERVORMING

31 OKTOBER is die datum waarop die Protestantse kerke dwarsdeur die wêreld die Kerkhervorming gedenk. Vanjaar is dit soveel te meer gedenkwaardig omdat dit ook die jaar is van die vierde eeufees van die Hervormde Kerk van Frankryk en die Calvyn-Kerk te Genéve. Op hierdie feeste is ook ons kerk verteenwoordig en sal ons gelukwense en groete oorgebring word. Langs hierdie weg maar ook met die geskrewe woord deur ons kerkblad wil ons aan hierdie kerke ons vreugde en blydskap uitspreek. In die eeue wat verby is, het hierdie kerk meer as sy deel van martelare opgelewer en is dit geteister deur byna elke lyding waaroor 'n mens kan dink. Volgens die Woord van die Here het die poorte van die doderyk egter hierdie kerk nie oorweldig nie. Mag die Here, Wie se genade so kennelik oor hulle was, steeds Sy hand oor hulle uitgebrei hou! Mag Sy vrede onder hulle woon!

Met die Renaissance het die geskiedenis van die Weste, en daarmee saam van die hele wêreld, 'n totaal nuwe rigting ingeslaan. Een van die grootste kragte wat die aangesig van die wêreld verander het, was die Kerkhervorming van die 16de eeu. 'n Mens kan jou vandag nie meer voorstel hoe die wêreld sou wees sonder die Protestantisme nie. En dit geld nie net die jong lande soos Suid-Afrika en Amerika nie, maar ook die ou moederlande.

Tog is vir ons nie die belangrikste nie dat daar 'n nuwe gees gekom het, dat die geskiedenis 'n nuwe wending gekry het en selfs ook nie dat 'n aantal Kerke tot stand gekom het nie. Dit is nie die belangrikste nie, al is ons kerk een van die kerke wat uit die Kerkhervorming voortgevloei het. As dit al was wat die Kerkhervorming vir ons beteken het, was ons die armste van mense.

Die ware betekenis van die Kerkhervorming lê daarin dat die kerk weer na Gods Woord begin luister het. God in Sy genade het Sy Gees gebied om nuwe lewe tot Gods eer in die kerk te bring. Waar die Roomse Kerk in sy verdwaaldheid nie bereid was om Gods Woord as enigste gesag te aanvaar nie, het die Kerkhervorming eintlik teen wil en dank uitgeloop op die vorming van die Protestantse Kerke. Ons erfenis as Protestante is dan ook in die eerste plek die Bybel, wat as Woord van God met onvoorwaardelike gesag tot ons spreek. In ons persoonlike en huislike lewe, maar ook in die lewe van ons volk en onder die volkere van die wêreld buig ons onvoorwaardelik slegs voor die God Wat Hom in Jesus

● Blaai om

Die Kerkhervorming

● Vervolg vanaf bladsy 1

Christus aan ons geopenbaar het, welke openbaring vir ons in die Skrif bekend gestel word.

Die ander groot beginsel wat die Kerkhervorming vir ons op grond van die Skrif nagelaat het, is die beginsel van SOLA FIDE. Deur die geloof in Jesus Christus en deur niks anders nie sal ons gered word. In teorie is dit die belydenis van ons almal. Dit staan vir ons ook vas dat daar volgens die Skrif geen ander weg tot redding is nie. Ons onderwys dit ook getrou aan al ons katkisante.

Ten spyte hiervan kan ons nie gerus wees nie. Die besondere mate waarin ons volk aan allerlei sektariese bewegings onderhewig is en die feit dat ook mense binne die kerk maar te geneig is om die oor vir allerlei dwaalleringe uit te leen, toon ons dat ons in 'n gedurige gevaar loop om die SOLA FIDE te verloor. Ons aanvaar die geloof in Christus as die weg tot redding; maar dit is nie genoeg nie – daarby moet nog 'n doop of 'n Sabbat of iets dergeliks bykom. Dit is alles tekens dat ons ons weer in 'n verdienstegodsdiens met al sy onskriftuurlike praktyke kan laat verval.

Die feit dat ons kerk minder aan hierdie dinge onderhewig is as ander, word dikwels deur ons mens op 'n spoggerige toon aangehaal. As dit so is, het ons geen rede om daaroor te spog nie. Ons kan God alleen diep dankbaar wees. Maar ons moet besef dat ons nie buite die gevaar is nie. Daarom moet ons God met hierdie geleentheid loof en dank, maar ons moet tegelykertyd in alle ootmoed ons sonde bely, pleit om vergifnis en God bid om ons te bewaar. Alleen langs hierdie weg sal ons die kosbare pand wat aan ons toevertrou is, bewaar, sodat die kroon ons nie ontroof word nie.

– P. S. DREYER.

Weeshuis-Leerling op Tragiese Wyse Verongeluk

Dit was voorwaar 'n skok vir die Direksie, personeel, kinders en die wye vriendekring van die Weeshuis toe dit bekend geword het dat Nicolaas Combrink op 30 Julie 1959 op so 'n tragiese wyse verongeluk het.

Nadat die gesin hulle vader verloor het en hulle moeder ernstig en langdurig aan die siekbed gekluister was, het die sewejarige Nicolaas Combrink en sy twee susters, Rina en Corrie uit die verre Wes-Transvaal op 1 Maart 1947 hulle intrek in die Weeshuis geneem. Hulle moeder wat toe net etlike weke vantevore haar oudste dogter ook aan die dood moes afgee, is opgeneem in die Krugersdorpse Hospitaal. In hierdie hospitaal, naby haar kinders, sou sy in die jare wat voorlê tientalle operasies ondergaan. Moedig het hierdie moeder en kinders teen die teëslae geveg met groot geloof en hoop dat wanneer die kinders groot is, die gesin weer saam sal kan woon.

Met groot dankbaarheid teenoor haar Skepper en die Weeshuis wat behalwe die kinders versorg het, ook nog die band met die moeder behou het, kon sy aan die begin van 1959 haar wens in vervulling sien.

Rina, wat haar opleiding in die N.H.W.-Pers voltooi het, is baie gelukkig getroud. Sy en haar man het so fluks gespaar dat hulle in 'n pragtige woonbuurt 'n eie woning besit. Nicolaas het aan die einde van

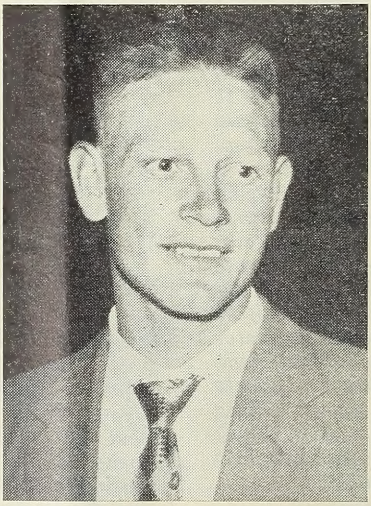

Nicolaas Johannes Jacobus Combrink
2 Febr. 1940 — 30 Julie 1959

1958 die Standaard 10 eksamen met sukses afgelê en het 'n betrekking by die Randfontein Estates Gold Mining Co., aanvaar as leerling-ingenieur met deeltydse studie aan die Witwatersrandse Universiteit en vanaf Desember 1958 ingewoon by Rina, waar die invalide moeder ook woon. Die wense was vervul; maar van korte duur. Die Here se wil is nie ons wil nie.

'N PUIK ATLEET.

By die Jan de Klerk Hoërskool was hy die rekordhouer van die halfmyl Inter Hoër. Die Saterdag voor sy dood het hy nog vir die senior voetbalspan van Wesrand vleuel gespeel. 'n Springbokkeurder het hom reeds bestempel as 'n toekomstige springbokvleuel.

Die Weeshuis verkeer in rou oor sy gewese Hoofseun wat heengegaan het.

Die begrafnis het vanuit die Kerk te Krugersdorp plaasgevind waar die diens deur ds. J. I. de Wet gelei is By die graf is meegevoel betuig deur dr. Havinga, inspekteur van Onderwys, van wie se gesin Niekie 'n troue vriend was. Mnr. K. Schieke, die prinsipaal van die Hoërskool Jan de Klerk, het die skool se simpatie uitgespreek, terwyl mnr. A. B. van N. Herbst namens die Direksie van die Weeshuis opgetree het.

Ons bid die moeder en agterblywende kinders vertroosting toe en ons dank God vir wat Nicolaas Combrink deur Sy genade beteken het.

— A. B. v. N. H.

OORDENKING

Handelinge 8 - 4:

> *„En die wat verstrooi was het die land deurgegaan en die woord van die evangelie verkondig.”*

++

ONS wat heerlik verhit en verwarm word deur die evangelie, wat rustig in vryheid in duur versierde kerkgeboue ons Here vereer, wat ingeskakel is in 'n goedgeorganiseerde kerkverband sonler werklike probleme van binne of buite, wat nie meer weet wat dit beteken om waarlik offers te bring nie, wat 'n goedgesinde en Christelike owerheid het, sal die waarheid van ons teks nie kan verstaan en begryp soos die eerste Chdistelike gemeente nie, sal dit nie kan verstaan soos Paulus wat hom daartoe gebring het om in II Kor. 4:8 te kan getuig:—*„In alles word ons verdruk maar ons is nie terneergedruk nie; ons is verleë maar radeloos nie; vervolg, maar nie verlate nie; neergewerp, maar nie vernietig nie. Gedurig dra ons die doding van die Here Jesus in die liggaam om, sodat ook die lewe van Christus in ons liggaam openbaar kan word.”*

Dit is hoe die kerk, die gelowige van krag tot krag gaan, hoe hy groei en sterk word. Daar word so baie gepraat oor hoe die kerk in beweging kan kom, hoe die gelowige 'n lewende getuie kan word en sodra daar 'n bietjie druk kom, sodra dit nie meer alles op gladde bane beweeg nie, sodra die kerk te staan kom voor 'n aanvegbare situasie soos onder andere die Evangelisasie, dan deins die kerk terug omdat hy nie graag in 'n krisis wil beland nie, want by die bemerking van probleme en 'n krisis, bemerk ons dan ook die begin van die ondergang, die begin van die einde. Die kerk deins terug om die evangelie *vreesloos* in die wereld in te dra.

Die kerk sien sy veiligheid binne die mure en verskansings van eenstemmigheid en roerende eensgesindheid, selfs al moet hierdie mure opgebou word met die stene van die middeweg, met die stene van tradisies en gewoontes, van paai en soebat, met die stene van te vra na die wil van die mense.

Hierin sien die kerk sy veiligheid en sy toekoms, sy groei en sterkwording.

Die Woord van God en die geskeidenis leer ons egter iets totaal anders. Eers wanneer die kerk verskans is met die woord van God wat die uitwerking van 'n tweesnydende swaard het, dan is hy eers veilig. Luk. 12:51: *„Dink julle dat Ek gekom het om vrede op die aarde te gee? Nee, sê Ek vir julle maar eerder verdeeldheid.”* Sodra die kerk voel dat hy veilig is, sterk is, gesond is, goedgeorganiseerd is, finansieël goed daaraan toe is, nie meer nodig het om te veg en te stry nie, dan het hy onveilig geword, dan is dit die begin van die dood.

Die kern van die verswakking en doodsheid van die kerk stel in sy vreesbevange gemoed. Die gelowige is bang om die diep waters in te vaar, om die wêreld in te gaan, om die evangelie onbevrees aan die wêreld, aan konings aan heersers, en wie nog meer, luid te verkondig.

Heirmee gaan noodwendig gepaard probleme, aanstote, soms veragting, wie weet ,dalk vervolging en verdrukking. Ons moet weet dat so 'n evangelieverkondiging nie op gladde bane sal beweeg nie, dat daar altyd lidmate die kerk sal verlaat, dat daar baie sal wees wat so 'n evangelie nie sal aanvaar nie, maar moenie vrees nie, klein kuddertjie, Ek is met julle tot aan die voleinding van die wêreld, sê ons Heer. Al kry die kerk menslik gesproke seer, al word hy verstrooi, juis as hy uitmekaar gejaag word, word die evangelie verkondig.

Dit gaan met die werking van God in sy gemeente, in Sy kerk, soos met 'n beeldhouer wat 'n beeld uit 'n ruwe rots wil vorm. Eers wanneer die rots sou toelaat dat die beeldhouer met 'n skerp beitel en 'n swaar hamer groot stukke sou afkap, dan neem die rots hoe langer hoe meer die vorm van 'n beeld aan.

So werk God in die persoonlike lewe van die mens. Uitwending, na die liggaam lê die mens soms siek en krank, maar inwendig sterk en gesond. So ook met die kerk. Al sou hy met sy woelinge verskeurd vertoon, dan is hy inwendig sterk en gesond.

God verdruk soms om te laat groei. Hy slaan soms hard op 'n vuur sodat die kole ver uitmekaar spat. Momenteel mag dit wreed lyk, die vuur waarom heen ons so heerlik onsself verhit en verwarm het, waarom heen ons so gesellig en aangenaam verkeer het. Maar God weet wat Hy doen. Elkeen van die vonke gaan, waar hy land, 'n nuwe vuur begin sodat daar nog meer vure kan wees waarom heen meer mense kan sit.

Daarom, kerk van Christus, Ned. Herv. Kerk, moenie vrees nie, God het ons sy Woord gegee, 'n Woord wat ewig waar bly, maar 'n Woord wat ons vreesloos, sonder om daardie Woord eers te laat aanpas en inpas by die Ned. Herv. Kerk, of by 'n sogenaamde getroue lidmaat, of by 'n skone tradisie, of in 'n aanvaarbare vorm, ongeskonde in sy skerpheid, die wêreld moet indra soos 'n lewend getuie.

Ds. N .M. Heyneke.

—— AMEN ——

ONS BUITEBLAD

Die foto op ons buiteblad is van die standbeeld van Admiraal Gaspard de Coligny teenoor die Louvre paleis in Parys in Frankfurt. Dit is geneem op 27 Mei 1959 tydens die feesviering in verband met 400 jarige herdenking van die eerste sinode van die Hervormde Kerk van Frankryk in 1559.

Die vergaderde menigte aan die voet van die De Coligny-monument was die afgevaardigdes van die Hervormde Kerke uit baie dele van die wêreld. Die saamtrek hier by die monument was vir die diens ter herdenking aan die offers van die eerste Franse Hugenote, toe De Coligny saam met 70,000 van sy landgenote vermoor is met die Heilige Bartholomeusnag in 1572.

JEUKENDE VOETE

Bestry met V.S.A.-ontdekking

Lelike vlekke op u gesig en liggaam—ekseem—puisies—rooi, skurwe, jeukende vel—seer, jeukende voete—word binne 'n paar minute verlig met NIXODERM. Maak u vel sag, glad, skoon. Vra die apteker om NIXODERM.

HOEKSTEENLEGGING VAN DIE NUWE DIRK VAN DER HOFF-GEBOU

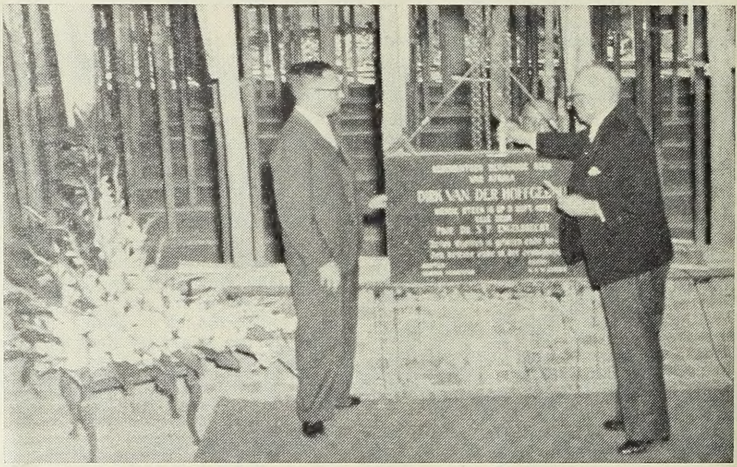

Prof. dr. S. P. Engelbrecht lê die hoeksteen

Op Saterdagmôre, 5 September 1959, het daar 'n groot gebeurtenis in die geskiedenis van ons Kerk plaasgevind toe die hoeksteen gelê is van 'n nuwe hoofsentrum van ons Kerk wat te Jacob Marestraat 210, Pretoria sal verrys. Hierdie nuwe gebou sal sodra die voltooi is, die hoofsentrum van ons kerklike administrasie wees, terselfdertyd sal die Kerkargief en die Kerkmuseum daarin gehuisves word terwyl 'n saal wat vir die byeenkomste van die Algemene Kerkvergadering gebruik sal word, ook by die kompleks behoort. 'n Uitgelese skaar van genooides en vele belangstellendes het die oggend om 10 uur op die terrein vergader om die verrigtinge by te woon. Ds. T. F. J. Dreyer, die voorsitter van die Boukommisie het verrigtinge geopen deur Adv. Vorster, die Adjunk-Minister van Onderwys ens. en mev. Vorster, Sy Eksellensie die Ambassadeur van Nederland en mev. Van der Berg, die Buitegewone Gesant en Gevolmagtigde Minister van Israel, mnr. Bavly die Gesant van Switserland en 'n verteenwoordiger van die Ambas--sadeur van Frankryk, die verskillende Volksraadslede en lede van die Provinsiale Raad, Brigadier en mev. Hiemstra, die voorsitter van die A.K.W., die verskillende professore en predikante en ander gaste en belangstellendes hartlik welkom te heet.

Hierna het ds. A. J. G. Oosthuizen, die Voorsitter van die Kommissie van die Algemene Kerkvergadering die verrigtinge voortgesit deur te lees uit Psalm 90 en 'n kort, kragtige gebed te doen waarin hy die dank teenoor God uitspreek dat ons hierdie feestelike dag in ons Kerk uit die hand van die Heer mag ontvang. In sy toespraak daarna het ds. Oosthuizen daarop gewys dat die Kerk met 'n bepaalde rede ds. Dirk van der Hoff se naam aan hierdie gebou verbind.

„Dit is vir ons as Kerk 'n voorreg om hulde te bring aan sy nagedagtenis en daardie nagedagtenis in ere te hou. Hierdie man wat by ons volk gestaan het in benoude dae as die geestelike leier, en sy lot ingewerp het met algehele oorgawe met ons volk hier in die ou Transvaal in die dae toe dit bitter swaar gegaan het, het ook reg op ons hulde. Ons weet dit word vandag algemeen erken dat die Voortrekkers wonderlike mense was en ons val oormekaar om hulde te bring aan die Voortrekkers. Maar ons ou Transvalers, kinders van die Voortrekkers van Transvaal, onthou ook die tyd toe die Voortrekkers nie sulke helde in ons land was nie, toe hulle beskou is as mense wat nie ordeliewend genoeg was om die seëninge van die Britse beskawing, wat die bewind aan die Kaap gedra het, te geniet nie. Hulle is as muiters en opstandige mense beskou, wat verkies het om in die wildernis in te trek en weg te kom van hierdie seëninge van hierdie beskawing, toe hulle sensurabel en vir 'n lang tyd sonder die bediening van die Woord was, is die duimskroewe aan hulle gesit en gesê dat as hulle tevrede is om terug te kom na die seëninge van die Britse bewind, hulle weer geestelike bediening sal kry. Ons onthou die pynlike van hierdie duimskroewe wat aan hulle gesit is in daardie dae toe hulle reeds sewentien jaar herderloos in die wildernis geleef het en dat hulle met angs en sorg gesien het hoe hulle kinders moet opgroei en sonder die seëning van hulle eie kerklike dienaar moes klaarkom. Ons onthou die tyd toe die Voortrekkers in Transvaal uit moedeloosheid en radeloosheid en terwille van die geestelike heil van hulle kinders besluit het om toe te gee en liewer nou staatkundig onafhanklik en kerklik afhanklik te word, met al die gevare daaraan verbande, as om langer herderloos te bly.

Dit was in daardie tyd, op daardie tydstip dat die berig ontvang is dat ds. Dirk van der Hoff op koms was na Transvaal as herder en leraar. En daar was verligting en blydskap in die harte van die vaders toe hulle hierdie berig verneem het. Hulle het dan ook die inlywing onder die Kaapse kerkverband net daar laat rus en nie verder daarop gereageer nie. Met ope arms het hulle ds. van der Hoff verwelkom, want hy was die uitkoms in hulle nood. Ons wil dit nie ten eerste toeskryf aan sy verdienste nie, maar as voorsiening van die Allerhoogste in antwoord op hulle gebede.

Wat ons wel wil aanmerk as sy verdienste, is die feit dat hy, alhoewel 'n vreemdeling, diep onder die indruk was van die noodsaaklikheid dat Transvaal kerklik weer in verband so staan met die Suide, hy tog as die Voortrekkers en by name Gen. Andries Pretorius hom ten sterkste waarsku daarteen en hom afraai om dit te doen, en as die ou Voortrekkers een en almal hulle wens aan hom te kenne gee om nie onder daardie verband te staan nie, dat hy hom dan aan hulle kant skaar en sy eie insigte nie volg nie. As hy sy lot

● Sien langsaan

Hoeksteenlegging

● Vervolg vanaf vorige bladsy

heelhartig by die ou Voortrekkers ingooi dan word sy deel verguising.

Maar ds. van der Hoff het hom nie laat afskrik nie en hy het daarop aangedring dat daar 'n Grondwet vir die Staat moes kom en dit is op sy aandrang daargestel. Hy is die man wat hom daarmee bemoei het en daarop aangedring het dat 'n eie volk sy eie vlag moet hê . . . . en die nagedagtenis van ds. van der Hoff is baie nou aan ons Vierkleur gekoppel. Ook het hy die eerste volkslied gedig.

Ds. van der Hoff was dus 'n baanbreker en ons is dankbaar dat ons so 'n naam kan verbind aan hierdie gebou wat deur die Kerk daar gestel word . . . .

Verder het Ds. Oosthuizen gewys op die feit dat die Kerk al meerdere van die Voortrekkerhelde se name aan geboue van die Kerk verbind het, hulle was mense van ons Kerk en baanbrekers van ons volk en daarom wil ons Kerk hulle eer.

Tenslotte het ds. Oosthuizen daarop gewys dat hierdie gebou vir die Kerk iets simboliseer. Want dit is die gewilligheid van ons Kerk en die besef dat ons 'n roeping het om die Evangelie van Jesus Christus in hierdie wêreld uit te dra, dat die Kerk oor 'n kulturele en 'n maatskaplike taak teenoor die wêreld het. Daarom word die gebou 'n gebou waarin die administrasie van die Kerk, die Kerklike Museum en Argief en die Sinodesaal gehuisves sal word. Van die Museum en Argief het ds. Oosthuizen gesê:

„In ons kerklike Museum en Argief sal die historiese dokumente van ons Kerk bewaar bly. En wat beskik ons nie oor 'n skat nie! Danksy die gulle aanbod van prof. S. P. Engelbrecht, die man wat deur die Allerhoogste begenadig is met 'n besondere gawe om te versamel en wat met onvermoeide ywer en toewyding versamel het, en hierdie versameling aan die Kerk geskenk het, is ons daartoe gebring om die nodige Argief en Museum daar te seel. Ons weet ook dat dit van groot betekenis vir ons hele volk in die toekoms sal wees. Want niemand kan Transvaal verstaan of sy geskiedenis nie as hy nie die geskiedenis van die Hervormde Kerk ken nie. Die Kerk en Transvaal, hierdie twee was inmekaargestrengel sodat hulle feitlik een was."

Tenslotte het ds. Oosthuizen na 'n kort uiteensetting van die groot kulturele betekenis wat die saal vir die stad Pretoria sal wees, ook daarop gewys dat ds. D. van der Hoff op 'n besondere manier met die stad Pretoria verbonde was. Want dit was Ds. Van der Hoff wat aan Pretoria sy naam gegee het — Pretoria Philadelphia — en miskien het die tyd nou aangebreek, het ds. Oosthuizen gesuggereer dat een van die sentrale strate in Pretoria na hierdie baanbrekersfiguur vernoem sal word.

Na ds. Oosthuizen se kragtige toespraak, het ds. Dreyer die argitek van die gebou, mnr. H. Vermooten gevra om 'n paar woorde te sê en om die troffel te oorhandig aan Prof. dr. Engelbrecht wat die hoeksteen sal lê. Nadat mnr. Vermooten die troffel aan Prof. Engelbrecht oorhandig het met 'n paar gepaste woorde, het Prof. Engelbrecht met vaste hand die hoeksteen gelê. Prof. Engelbrecht het

● Sien bladsy 8

SPREKERS AAN DIE WORD

Sy. Edele Adv. B. J. Vorster, Adjunk-Minister van Onderwys, Kuns en Wetenskap en van Volkswelsyn en Pensioene.

Sy Eksellensie die Ambassadeur van Nederland, dr. J. v.d. Berg.

Mnr. T. Bavly, die Buitegewone Gesant en Gevolmagtigde Minister van Israel.

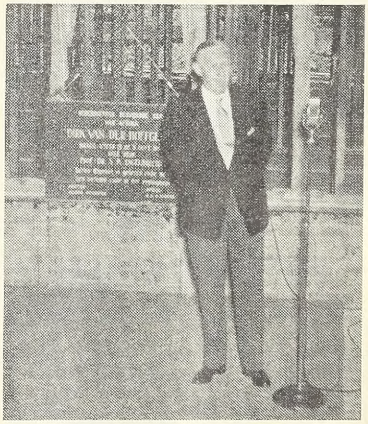

Mnr. F. Kappeller, die Buitegewone Gesant en Gevolmagtigde Minister van Switserland

Die President met die Bybel in die Hand

Die Afrikaners dink in Oktober aan hulle helde. Krugerdag of soos dit ook genoem word ‚HELDEDAG' het oral in ons land 'n besondere betekenis gekry. Dit is die dag wanneer die volk sterkte put veral uit die daadkrag en ideale van die volksleier President Paul Kruger. Hy het aan die grondgedagte wat die Afrikaner nog steeds besig is om uit te bou, vaste vorm en groeikrag gegee. In hierdie verband word hoofsaaklik die republikeinse strewe en godsdienssin van die Boerevolk beklemtoon. Hierdie twee gedagtes is vandag nog innig ingeweef in die wese van die volk van Suid-Afrika.

Die sterk optrede van die President het sy tydgenote ook besiel om aan hulle land en volk getrou te wees. Die grondslag van hierdie optrede was in die Bybel en die Christelike geloof geanker. Sy geloofsoortuiging het die President veral in sy toesprake op die volksbyeenkomste onomwonde bekend gemaak. By die geleentheid van 'n fees by Paardekraal op 16 Desember 1891 het hy sy toespraak as volg begin:—

„Welkom, u ganse skaar wat hier vergader is. Ek spreek tot u om u ernstig te versoek om u met u hele gedagte tot my te wend en te probeer om my te verstaan. God is in ons midde; God is hier teenwoordig of ons Hom hier wil hê of nie; of ons met ons gedagte teen Hom woel, al woel ons ook tot ons dood is, Hy bly die alomteenwoordige God, en Hy wil ook sy oor tot ons neig om elkeen te hoor.”

In 1893 het hy 'n toespraak begin deur te sê:

„Ek staan nou hier voor u gehoorsamende aan die roepstem van die volk, waarin ek ook meen om die roepstem van God te erken, om weer die bestuur van die land in die krag van die Here, en met biddende opsien na Hom te aanvaar . . . .”

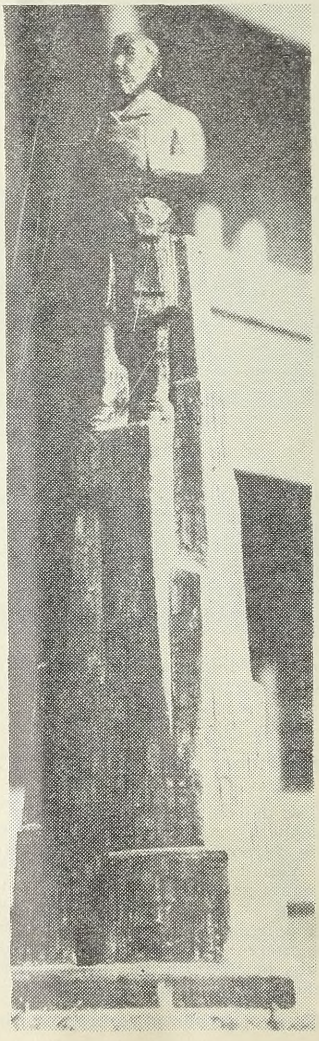

In 1896 het hy weer by die Paardekraalfees gesê:

„Landgenote, ek heet u almal hartlik welkom op hierdie plek en ek sal tot u spreek, u versoekende om u hele gedagte tot my te wend om my te verstaan. God is hier teenwoordig; Hy wil sy oor tot ons neig om te hoor wat ons in ons harte spreek. Hy verstaan die taal van ons hart, maar het geen lus in die taal van ons lippe alleenlik nie. Staan dan elkeen by homself stil en keer tot uself in, want ons het hier met God te doen . . . . ”

Dit is die taal van die gelowige staatsman.

'n Paar honderd tree van die plek af waar die President hierdie kragtige toesprake gelewer het, wat weerklank oor die breedte en lengte van ons land gevind het, word nou 'n standbeeld vir hom op Krugersdorp opgerig. Hierdie standbeeld toon die President in die fleur van sy lewe toe hy vir die eerste keer tot die hoë staatsamp geroep is. Hy sal daar staan waar hy die Bybel in die een hand vashou en met die keil in die ander hand. Die Bybel was sy inspirasie en leiding te alle tye. Die houding met die keil in die hand is simbolies van sy opregte nederigheid ten spyte van sy hoë amp en bekwaamheid.

Die voetstuk van hierdie standbeeld sal uit graniet gekap word terwyl die beeld tweemaal lewensgroot in brons gegiet sal word. Dit sal tussen 25 en 30 voet hoog wees.

Hierdie standbeeld wat die sterk en forse President met die Bybel goed sal vertolk, behoort nuwe inhoud aan die presidentsgedagte in Suid-Afrika te gee. Dit sal die Afrikaners weer by hernuwing inspireer en besiel om die boodskap van President Kruger om uit die verlede te neem wat goed is en die toekoms daarop te bou, werklikheid te maak.

Die beeldhoudster mej. Lourika Postma van Pretoria is besig om hierdie standbeeld te voltooi.

Die kerke en kerkmense kan seker ook aandag gee aan hierdie onderneming om die kerkman en volksleier met die Bybel in die hand weer aan die volk voor te hou. Dit is nie 'n plaaslike saak alleen nie maar die

● Sien bladsy 26

PROSTAIT-PILLE
verlig
MOEILIKE
WATERAFLOSSING

Moeilike wateraflossing kom veral onder bejaarde mans voor en word veroorsaak deur 'n geswel in die blaaspypklier wat die blaaspyp toedruk. Hierdie blaasaandoening kan egter spoedig verlig word met Prostaitpille — 'n uiters doeltreffende, antiseptiese middel wat vandag gereeld deur talryke bejaarde mans gebruik word. Dit bring nie alleen makliker wateraflossing mee nie, maar ontsmet ook die urine wat agterbly en verlig beslis die pyn in die blaaspypklier.

PROSTAIT-
PILLE
5/6 per bottel
Te kry by alle apteke of posvry
van Norwood Coaker,
Loopstraat 6, Ladybrand.

Offisiele Berigte

GEMEENTE HARTBEESFONTEIN

Skriba/Kasier:
J. C. COETZEE,
Bus 19,
Hartbeesfontein.

Skriba vir Registrasie:
S. F. DU TOIT,
Die Poskantoor,
Hartbeesfontein.

+ + +

GEMEENTE PLASTON

Kassier:
Ou adres was:
J. J. F. Jooste,
Posbus 44,
Plaston.
Nuwe adres is:
W. J. BOTHA,
Posbus 463,
Witrivier.

+ + +

● *Orrel Beskikbaar:*

Die Gemeente Plaston het 'n ou Huisorrel beskikbaar om te leen aan behoeftige Gemeentes, maar sal dit so afstaan, dat dit van Gemeente na Gemeente gaan, en nie verkoop mag word nie. Indien nie meer benodig, moet dit terug gestuur word aan Plaston Gemeente.

+ + +

● *Dankbetuiging:*

WYLE TANTE DRIEKIE VAN ROOYEN.

Graag wil ons al die familie en belangstellendes bedank vir blyke van meegevoel in ons droewige beproewing en onherstelbare verlies van ons eggenote en moeder.

Die bedroefde eggenoot en kinders.

+ + +

● *Oproep! Matrikulante!*

Diegene wie daarin belangstel om hulle te bekwaam as predikant en wie graag aan die begin 1959 wil inskryf vir die bepaalde studie, moet onverwyld skryf vir die nodige aansoekvorms aan:

Die Skriba van die Kuratorium,
Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika,
Posbus 2368,
PRETORIA.

Studielenings word vir die doel deur die Kerk beskikbaar gestel.

Daar is 'n £100 merietebeurs beskikbaar vir 'n persoon wat Std. X met onderskeiding in die tale geslaag het. Nadere toeligting in dié verband by die Skriba.

Tant Sannie van den Berg van Noodshulp met haar twee seuns en drie kleinseuns.

Haar eggenoot C. L. van den Berg, in die omgewing bekend as oom Kris, was een van die stigters van Ottosdal Gemeente en het daar gedien as ouderling tot met sy dood in 1950.

Op die kiekie verskyn, van links na regs: C. L. du Toit, kleinseun; dienende as diaken in Delareyville gemeente. A. A. van den Berg, jongste seun, dienende as diaken in Ottosdal gemeente en reeds vir die derde keer herkies. J. P. van den Berg, oudste seun, het elf jaar gedien as diaken in verskillende gemeentes aan die Rand. N. L. du Toit, kleinseun en oudste broer van C. L. du Toit, dienende as diaken aan die Rand al vir geruime tyd. S. J. du Toit, kleinseun en jongste broer van C. L. du Toit ook dienende as diaken aan die Rand al vir geruime tyd.

Tant Sannie nou reeds 72 jaar is nog betreklik sterk en neem nog haar eie huishouding waar en besoek nog haar kerk op Ottosdal gereeld.

● *Vakature:*

VAKATURES VIR SENIOR TIKSTER EN TIKSTER-TELEFONISTE.

Applikasies vir bogenoemde twee poste word ingewag tot 12 Oktober 1959.

1. *Senior Tikster met minstens vyf-jaar praktiese ondervinding in tik en snelskrif.*
2. *Tikster Telefoniste met tik en skakelbord ondervinding.*

In albei gevalle sal die vasstelling van die salarisse afhang van kwalifikasies en ondervinding.

Doen aansoek by:

REKENMEESTER,
Ned. Herv. Kerk van Afrika,
Kamer 6,
Genl. Pretoriusgebou,
Paul Krugerstraat 484.
Telefoon: 34226/33380.

1959
KERK
ALMANAKKE
IS NOG
VERKRYGBAAR

Bestel vanaf

N.H.W.-PERS
POSBUS 171
KRUGERSDORP

Hoeksteenlegging

● Vervolg vanaf bladsy 5

daarop gewys dat die lê van 'n hoeksteen een van die mooi simboliese handelinge in die lewe van die Kerk is. Van die gebou wat opgerig gaan word op en om hierdie hoeksteen het Prof. Engelbrecht gesê:

„In hierdie gebou word die aktiwiteite van die Hervormde Kerk saamgevat. In die verlede, in die hede, in die toekoms — alles omvat dit. Daarom staan op die steen gegrafeer die woorde uit Heb. 13:8: ‚Jesus Christus is gister en vandag dieselfde en tot in ewigheid.' Hierdie woorde is op hierdie steen aangebring in die Nederlandse taal en in die ou gotiese skrif omdat dit geneem is uit die ou Statebybel soos dit in 1652 gebruik is in die tyd van Jan van Riebeeck. Uit daardie taal en spelling het ons taal gegroei en ontwikkel tot waar dit vandag is. Hierdie gotiese skrif is dan ook die simbool van die verlede en uit die verlede is die hede gebore, netsoos die toekoms uit die hede gebore word. Daardie verlede word deur hierdie kerklike gebou naderby gebring. Die geskiedenis van die Kerk, die geskiedenis as 't ware met Gods vinger geskryf is, word in die Kerkmuseum en argief weerspieël. Die verlede in die Kerkargief — maar ons moet nie daarby stilstaan nie . . . dan versteen ons soos die vrou van Lot . . . . Uit die verlede is die hede gebore en wat die hede betref sal hierdie gebou die administrasie van die Kerk bevat . . . . al die aktiwiteite van die hede — evangelisasie, liefdadigheid ens., ens. Maar die hede mag nie losgemaak word van die verlede nie want dan word ons geesdrywers soos die Anabaptiste in die dae van die Kerkhervorming . . Die hede kan alleen waarde hê as met die verlede rekening gehou word en weer uit die hede word die toekoms gebore. Soos die ou Nederlandse digter gesê het:

In 't verleden ligt het heden,
In 't nu wat komen zal

Dit lê ook in dieselfde lyn as die laaste boodskap van President Kruger wat hy, tewyl hy sterwende was, aan sy volk gestuur het: Zoekt in het verleden al het goede en schone, vorm daarnaar uw ideaal en tracht voor de toekomst dat ideaal te verwezenlijken."

Die verlede, die hede en die toekoms word in hierdie gebou saamgevat met die oog op die groot einddoel wat eenmaal bereik word Laat my eindig om hier uit my hart 'n woord van dankbaarheid te spreek wat vandag in ons hart teenoor ons Skepper en Jesus Christus, die Hoof van sy gemeente, heers."

DIE BOUKOMMISSIE

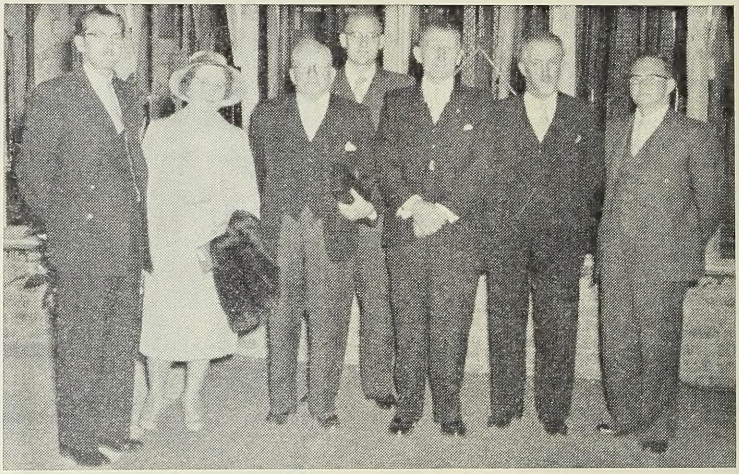

V. l.n.r.: Mnr. A. B. van N. Herbst, mev. M. R. Oosthuizen, Prof. dr. S P. Engelbrecht, Prof. dr. A. D. Pont, ds. T. F. J. Dreyer, ds. G. P. J. Grobler, mnr. H. Vermooten, argitek.

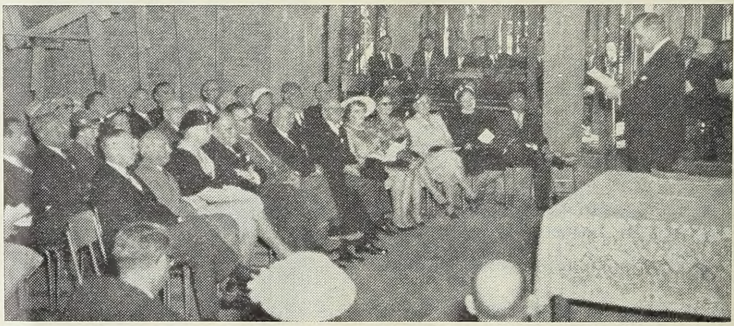

Ds. T. F. J. Dreyer verwelkom die aanwesiges.

Met gepaste woorde het Prof. dr. Engelbredht daarna ook nog die H. E. Kommissie van die Algemene Kerkvergadering, die Raad van Finansies bedank wat hierdie saak so ter hand geneem het. Daarby het Prof. Engelbrecht besondere woord van waardering uitgespreek teenoor die gemeentes van die Kerk en ook indiwiduele persone wat deur gifte en bydraes die tot standkoming van die gebou so moontlik gemaak het.

Na die hoeksteenlegging en die daarmee gepaardgaande toespraak het Sy Edele Adv. Vorster aan die woord gekom om die goeie wense van die Regering by hierdie gebeurtenis oor te dra. Op 'n besonder innemende en simpatiek wyse het Adv. Vorster die gehoor toegespreek en sy blydskap

● Sien bladsy 25

LEWENSPROBLEME

Bartimeus,
„Die Hervormer"
Posbus 171,
Krugersdorp.

VRIENDSKAP

In die Skrif lees ons dikwels van vriende. Ons ken almal die mooi geskiedenis van Dawid en Jonathan en ook van Daniël en sy vriende. Al het ons genoeg uitsprake en insidente in die Skrif waar dit blyk dat 'n vriend dikwels ons vertroue nie waardig is nie, is dit tog duidelik dat vriendskap baie hoog waardeer word. Juis omdat dit so hoog waardeer word, is die valsheid van 'n vriend soveel te meer skokkend en afkeurenswaardig.

In die gemeenskap waarin ons lewe is vriendskap een van die hoogste waardes wat ons moet handhaaf. Ons moderne lewenswye — veral in die stede — maak van ons massamense, waar ons werk en leef in 'n groot geheel waar ons as persone eintlik verdwyn. In die fabriek of die Spoorweë of enige groot onderneming is elkeen van ons afsonderlik net 'n rat in die groot masjien. Dikwels verstaan ons nie eens waarom ons 'n bepaalde taak moet verrig nie, maar die taak pas in die groot ingewikkelde struktuur van die onderneming waar ons werk en dit moet gedoen word. Ek wat daardie taak verrig, is so opgesluk in die groot geheel dat my werk in die groot massa verdwyn. — En wat ek hier skrywe, geld nie net vir ons werk nie. Ook ons ontspanning is meesal massa-ontspanning; die klere wat ons dra, die goed wat ons gebruik, die kos wat ons eet, is massaprodukte. Al hierdie dinge neig in die rigting om ons as selfstandige mense, as persone met eie waarde en eie persoonlikheid te verswelg in 'n eenselwigheid waar ons nog net 'n stippeltjie in die massa is.

Hierdie selfde tendens is daar in ons geestelike lewe. Die radio waarna ons luister, die koerante wat ons lees, boeke, advertensies, tydskrifte is alles dinge wat op 'n groot aantal mense gelyktydig gerig is en vir 'n groot aantal mense dieselfde geestelike voedsel aanbied, hulle gedagtes en opinies in dieselfde rigting lei, hulle smaak op een patroon vorm.

Die meeste mense besef dit nie en is nie bewus van hierdie proses van massafikasie wat aan die gang is nie. En tog is dit waarskynlik die hoofrede van soveel ontevredenheid met arbeids- en sosiale toestande en is dit minstens een van die wortels wat ten grondslag van ons gejaag na sensasie, prikkeling en ontspanning lê.

Baie van ons geestelike en sosiale kwale sal genees wees as ons weer as persone, as mense in ons eie reg en waarde, as mense wat nie net 'n nommer is nie maar 'n naam het, kan geld. Die toestande van die moderne lewe stoot ons almeer in die rigting van die massafikasie, maar ten spyte daarvan het God in Sy genade ons nog enkele dinge gelaat waar ons tog nie net 'n nommer is nie. Een daarvan is die huisgesin, waar ons by name geken word en ons om onsself waarde het. Nog een is die vriendskap.

In 'n egte vriendskap is dit mense wat baie met mekaar gemeenskaplik het wat saam kom. Ons het dieselfde belangstelling, dieselfde beskouing oor goed en sleg, dieselfde godsdienstige belangstelling. Maar meer as dit: Ons het eerbied vir mekaar en ons waardeer mekaar. Daarom geniet ons dit om by mekaar te wees, met mekaar te praat, saam dinge te doen of sommer net in mekaar se omgewing te wees. Ons doen dit nie omdat ons daar enige voordeel uit trek nie — sodra dit 'n kwessie van voordeel word, is dit nie meer vriendskap nie. Inteendeel, dikwels word ons vriendskap vir ons soveel te meer waardevol juis wanneer dit opoffering vereis.

Vriendskap is 'n vorm van liefde. Al is dit nie die sterkste vorm van liefde nie — nie so sterk soos ouerliefde of die liefde tussen man en vrou nie—, is dit tog een van die reinste vorme van liefde. Daarom lees ons ook in die Skrif van vriendskap tussen God en mense. So het God met Moses gepraat soos 'n mens met sy vriend praat. En Christus noem ons Sy vriende. Maar hierdie is ware vriendskap. Dit is nie 'n kwessie van voordeel nie en daar is niks banaals in nie. Dis 'n vriendskap gebou op eerbied, toewyding en liefde. Dit is 'n vriendskap waar ons ons Here by name ken en waar ons by name geken word. Dit is 'n vriendskap wat nie voordeel soek nie, maar wat bereid is om die kruis op te neem. In hierdie vriendskap is ons waarlik mense, omdat ons die nuwe mens is.

Bartimeüs.

STOP ASMA
BRONGITIS HOESBUIE

Nou kan u gou van daardie hygende, stikkende hoesbuie van asma en brongitis ontslae raak met MENDACO, die wetenskaplike Amerikaanse middel wat duisendes weer fiks en sterk laat voel het. Dit laat daardie wurgende slym wegsmelt en u haal dan vryelik asem, slaap goed en herwin u energie. Veilig vir kinders en oumense. Koop MENDACO vandag nog by die apteek. U sal weer lus voel vir die lewe.

DIE BOODSKAP VAN DS. H. J. HEGGER

(II)

Hegger en die Geestelike Moeder

(Die Roomse Kerk)

„MOEDER, IK KLAAG U AAN”, lui die titel van een van die boeke van die gewese Roomse priester, tans ds. Hegger.

„Dit is hard wanneer 'n kind die vinger verwytend moet ophef teen sy eie moeder. Dit is bitter om haar wat die lewe aan jou gegee het, te moet aankla.” Met hierdie woorde begin die ex-pater sy aanklagte. Die bitterheid en leed spreek uit elke voortgaande gedagte. Nooit, egter, hoor ons aanklagte sonder getuienis nie. Met profetiese gloed roep hy die geestelike moeder tot bekering. Nooit wil hy hom wreek nie, want „My kom die wraak toe, Ek sal vergelde . . . ” Soos 'n Hosea van ouds, hoor ons hom spreek met Rome: „So besoek Ek dan aan haar die dae van die baals toe sy vir hulle offerrook laat opgaan het en haar met haar neusring en haar halssierende versier het en haar minnaars agterna geloop het; maar My het sy vergeet, spreek die HERE”. Nou wil Hegger gehoor gee aan Hosea 2 vers 1: „Twis met julle moeder, twis; want sy is nie my vrou nie, en Ek is nie haar man nie . . . . ” Hy rig hom tot die pous met hierdie woorde: „Ek weet nie of hierdie skrywe u magtige troon sal bereik nie. Ek is maar 'n onbeduidende mannetjie, êrens in 'n laaglandjie langs die Noordsee . . . . Hoor u dan nie die geroep van u kinders wat vra na die brood van die lewe, die onvervalste Woord van God nie, terwyl u aan hulle die stene van u verstarde dogmas gee? Hulle roep om vis maar u gee aan hulle die slange van 'n uitwendige godsdiens, die slange wat hulle siele vergiftig, waardeur hulle op die duur nie eers meer die honger na die aanbidding in gees en in waarheid gevoel nie, en hulle siele langsaam vir ewig wegsterwe.” Wanneer Hegger besef dat hy hierdie „moeder” vaarwel toegeroep het en in 'n sekere sin moederloos is, vra hy: „Maar wie is dan my moeder?” Hy gaan blaai in die Nuwe Testament en vind daar die antwoord in Galate 4 vers 26: *Maar Jerusalem daarbo is vry en dit is die moeder van ons almal”.* Laat ons nou sien hoe ds. Hegger hierdie woord verstaan. Ons laat homself aan die woord: „Paulus spreek hier oor die twee seuns van Abraham: Ismael en Isak. Hierdie twee seuns het dieselfde vader, maar twee verskillende moeders, nl. Hagar en Sara. Hagar was 'n slavin van Sara. Toe Sara tot die ontdekking gekom het dat sy haar man nooit tot vader sou kon maak maak nie, dat sy nooit sy diepe drang na 'n nageslag sou kon bevredig nie, het sy hom aangeraai om Hagar tot byvrou te neem. Dit het Abraham gedoen en so is dan Ismael gebore. Later, toe die liggaamskragte van Abraham en Sara vergaan het, het tog nog die belofte van God tot hulle gekom: „Ek sal Sara seën en jou uit haar 'n seun skenk.” Die seun wat uit hierdie belofte gebore is, is Isak. Dit alles het 'n dieper betekenis, want hier is sprake van twee bedelinge: die een is van die berg Sinai, wat slawe gebaar het . . . dit is Hagar. Dit staan op een lyn met die teenwoordige Jerusalem met sy kinders en slawerny. Maar die hemelse Jerusalem is vry en dit is die moeder van ons almal. (Galate 4 vers 24-26). Ismael het voortgekom uit die natuurlike kragte uit die liggaam van Abraham en Hagar uit eie innerlike voortplantings-energie en drif. Daarom is dit ook te begryp dat Hagar haar later hoogmoedig gaan verhef teen Sara, wat moes erken dat sy uit haarself geen kinders meer in die lewe kon bring nie en ten slotte nog maar slegs op grond van 'n belofte moeder geword het. Hagar is die beeld van die teenwoordige Jerusalem, die teenwoordige Jodedom, wat nog altyd uit eie krag, deur gestrenge wetsvervulling deel probeer kry aan die komende Messiaanse heil. *Maar Hagar is ook die beeld van die teenswoordige Roomse Kerk.* Ook hierdie moeder sien met veragting neer op die ander vroue wat moet erken dat hulle niks kan doen op eie krag nie, maar alles alleen van 'n belofte verwag. Daarom is hierdie moeder 'n slavin en die kinders wat uit haar gebore word slawe. Want omdat hierdie moeder dit verwag uit eie krag en eie aandrif, daarom kan die bose geeste die vuur van die drif in haar aanwakker. *Daarom word sy gedryf deur magswellus.* Daarom slaan sy die kinders wat uit haar voortkom. Daarom martel sy die vrug van haar skoot met helse (infernale) magte. Hagar het ten minste nog op 'n afstand van haar kind af gaan sit, sover as mens met 'n boog kon skiet, want sy het gesê: Ek kan die sterwe van my kind nie aansien nie. Terwyl sy op 'n afstand gesit het, het sy haar stem verhef en geween. (Genesis 21 vers 16). Maar hierdie moeder, Rome, het gegreinslag by die brandstapels van die beste van haar kinders, naamlik hulle wat hulle gewetens nie wou verkrag nie, wat nie wou meedoen aan die geestelike ontug van die moeder nie. Sara is die beeld van die onsigbare gemeente wat die bruid van Christus is. Van haar lees ons in Hosea 2 verse 18 en 19: „En Ek sal My met jou verloof tot in ewigheid en My met jou verloof in geregtigheid en in reg en in goedertierenheid en in ontferming. En Ek sal My met jou verloof in trou, dan sal jy die HERE ken.” Die Nuwe Testament toon ons die diepere sin van die neem van die bruid in reg en goedertierenheid tegelyk. Die kruis van Golgotha toon ons die beseëling van die ewige bruidsverbond in die bloed van die Seun van God. Ons mag nou verseker wees dat die deurboorde hand van Jesus, vir altyd die hand van sy bruid, die gemeente, vashou. God hoef nou nooit weer te toorn oor hierdie bruid nie, want aan sy reg is voldaan.

Wel is die bruid nog sondig, maar haar hart bly by haar Heer en bruidegom; innerlik word sy nooit weer ontrou nie. Jesus is altyd met haar besig, „om dit te heilig, nadat Hy dit gereinig het met die waterbad deur die Woord, sodat Hy die gemeente voor Hom kon stel, verheerlik, sonder vlek of rimpel of iets dergeliks; maar dat dit heilig en sonder gebrek sou wees.” (Efese 5 vers 26 en 27).

„Kyk, hierdie bruid van Christus is my moeder. Dit is die hemelse Jerusalem waarvan Paulus spreek. Dit blyk wel duidelik uit die Openbaring van Johannes: „ . . . . Kom hierheen, ek sal jou die bruid toon, die vrou van die Lam. En Hy het my in die gees weggevoer op 'n groot en hoë berg en my die groot stad getoon, die heilige Jerusalem, wat uit die hemel van God neerdaal.„ Hoe kan 'n Rooms Katoliek dan tog meen, dat die kerk van Rome sy moeder is? Paulus sê heel uitdruklik, dat die *hemelse Jerusalem* ons moeder is. *Maar die kerk van Rome is volkome aards.* Hierdie kerk is heel nadruklik daarop uit om 'n eie wêreldse staat te vorm met 'n eie polisiemag. met die pous as 'n wêreldlike vors. Rome het 'n diplomatieke sentrum geword waar die ambassadeurs van die rykes van hierdie wêreld in en uitgaan, waar geslepe diplomate hulle

● Sien bladsy 11

ORRELKURSUS

Op 1 Februarie 1960 D.V. sal weer 'n nuwe driejarige kursus tot die opleiding van orreliste vir ons kerk 'n aanvang neem.

„Die Kursus omvat:—

a) 'n Teoretiese deel, waarby onderrig gegee word in die volgende vakke: Harmonieleer en Kontrapunt, Musiekgeskiedenis, Liturgie, Orrelboukunde,

b) 'n Praktiese opleiding wat voltooi is nadat 'n sestal eksamens afgelê is.

Die kursus bied die moontlikheid aan die deelnemers om hulle te bekwaam as musiekonderwysers.

Die hoofdoel van die Kerkmusiekskool is egter om aan die Kerk goed opgeleide orreliste te verskaf.

Die teoretiese en die praktiese opleiding saam sal -wanneer dit privaat geneem word — omtrent £100 per jaar kos. Die kerk bied die kursus vir 'n beperkte aantal van sy lidmate aan teen £10 per jaar.

Die vereistes is die volgende:—

1) Lidmaat- of dooplidmaatbewys van die Nederduitsch Hervormde Kerk van Afrika.

2) Bewys van goeie gedrag van die plaaslike predikant,

3) Enige vaardigheid in klavierspel.

4) Bereidheid om die Kerk as orrelis te dien en aanvaarding van die bepalings van die Raad vir Kerkmusiek.

Belangstellendes word versoek om hulle so spoedig moontlik, maar nie later as 1 Desember 1959 aan te meld by die sekretaresse van die skool: Mevr. J. J. C. Don, Hamptonlaan 48, Rossmore, Johannesburg."

—————+++—————

Eksamens Kerkmusiekskool

„Die eerskomende praktiese eksamen van die Kerkmusiekskool sal gehou word op 2 en 3 Desember 1959 te Krugersdorp. Ook persone wat nie ingeskryf is as leerlinge van die Skool kan aan die eksamen deelneem. Die sillabus is verkrygbaar by:

MEV. J. J. C. DON, Hamptonlaan 48, Rossmore, Johannesburg."

DS. H. J. HEGGER

Vervolg vanaf bladsy 10

kanse wik en weeg. Sou ek dan hierdie wêreldse Rome my moeder moet noem, hierdie Rome waaraan niks hemels meer te bespeur is nie. Sou Christus hierdie Rome as 'n bruid kon aansien wat Hy gewerf het deur sy bloed? Hoe kan mens dit tog glo?

Die hemelse Jerusalem is vry, sê Paulus. Die hemelse Jerusalem gaan nie op en neer met die skommelinge van die politiek nie. Dit is deur geen enkele aardse band gebind nie. *Daardie* Jerusalem is my moeder. *Daardie* hemelse Jerusalem is die gemeente van Christus. Uit hierdie moeder is ek wedergebore tot kind van God . . . . Siedaar, in die brief aan die Gelate preek Paulus 'n evangelie wat heel anders daar uitsien as die wat Rome probeer om aan die mense as evangelie op te dring. Paulus preek daarin regverdiging deur die geloof, en nie deur die onderhouding van die wet, soos Rome leer nie." En dat niemand deur die wet by God geregverdig word nie, is duidelik; want die regverdige sal uit die geloof lewe." (Galate 3 vers II).

— WORD VERVOLG —

Namens die Raad vir die Handhawing van ons Protestantse Erfenis. P. J. Theo. Koekemoer, Ned. Herv. Pastorie, Pietersburg.

Gerief reis saam met die trein

— en hoe verder hoe geriefliker!

REIS MET DIE TREIN
tuis gerief heen en terug

DIE EENSAMES

Rig alle korrespondensie aan Bartimeüs, Posbus 171, Krugersdorp. Enigeen kan in die hoekie opgeneem word en dit kos niks. As u aan iemand skrywe, sit u brief in 'n koevert met 'n seël en die betrokke nommer daarop. Sit die brief dan in 'n ander koevert en adresseer aan my.

No. 531: Wewenaar (54) met 2 dogtertjies (8 en 11) vra dameskorrespondente.

No. 532: Weduwee (68) vra manskorrespondente (tot 70). Nie drinkers.

No. 533: Weduwee met dogtertjie van 8 jaar, vra manskorrespondente (50 - 62).

No. 534: Geskeide dame (60) vra manskorrespondente (tot 69).

No. 535: Jongman (20) vra dameskorrespondente (tot 20).

No. 536: Plaasnooi (19) vra manskorrespondente (tot 24). Geen drinkers of dansers nie.

No. 537: Jongman (21) vra dameskorrespondente (18 - 20).

No. 538: Jongdame (18) vra manskorrespondente (tot 25). Geen drinkers.

No. 539: Dogter (15) vra seunskorrespondente (16 - 18).

No. 540: Nooi (17) vra manskorrespondente.

No. 541: Seun (17) vra meisiekorrespondente (14 - 16).

No. 542: Doofstom boer (26) met sy eie plaas vra dameskorrespondente.

No. 543: Weduwee (42), 4 kinders onder 21, heeltemaal onafhanklik en selfversorgend, vra mans- en dameskorrespondente.

No. 544: Jongdame (25) soek manskorrespondente (tot 35).

No. 545: Nooi (21) vra manskorrespondente (tot 32). Ook wewenaars. Geen drinkers.

No. 546: Jongdame (20) vra manskorrespondente (tot 28).

No. 547: Ongetroude dame (40) vra manskorrespondente (tot 45).

Bartimeüs.

NIERE MOET SUUR VERWYDER

U liggaam raak ontslae van die oortollige suur en giftige afvalstowwe in u bloed deur 9 miljoen klein, delikate nierbuisies of -filters. As gifstowwe in die niere of blaas u dwing om snags op te staan, of u laat ly aan senuweeagtigheid, pyn in die bene, donker kringe onder die oë, rugpyn, seer gewrigte of oortollige suur, bestry hierdie gifstowwe en moeilikhede met die wetenskaplike Amerikaanse formule **Cystex.** Die heel eerste dosis begin u niere reeds help om van die oortollige suur ontslae to raak—en binnekort voel u soos 'n nuwe mens. **Koop Cystex** (Siss-tex) vandag.

Boodskap van Prinses Wilhelmina aan die Sinode van die Hervormde Kerk in Frankryk

Ter geleentheid van die nasionale sinode van die Hervormde Kerk van Frankryk, waarop die 400-jarige bestaan van hierdie kerk gedenk is, het Prinses Wilhelmina van Nederland die volgende boodskap aan die sinode gestuur:—

> *„Gelukkig die mens, gelukkig die groep mense tot wie die Meester kan sê: U het my woord bewaar en My nie verloën nie!*
>
> *'n Christen weet egter steeds dat as hy trou bly, dit nie uit eie krag geskied nie. Dit gebeur deur die genade van Hom Wat sê: Ek is met julle al die dae tot aan die voleinding van die wêreld.*
>
> *Die Here het nooit opgehou om met sy Gees tot die Hervormde Kerk van Frankryk te spreek nie. Ook vandag nog is dit Hy alleen Wat in die harte van mense werk, in die kerke asook daarbuite. Hy is dit Wat die diep verlange wek en onderhou, die versugting, soos Paulus sê, na die Eenheid in Hom en sy Gees, waaruit die liefde tot die naaste voortkom. Ons voel dat die woord van Christus gehoor en gehoorsaam moet word en dat dit moet voer tot 'n lewende Christendom, wat heeltemaal oopstaan vir die roepstem van ons tyd. Sodat die mensheid opnuut oortuig mag word van die onvervangbare teenwoordigheid van Christus, moet die Christen steeds meer die middel wees waardeur die lewende water vloei tot hulp van die geestelike nood van ons wêreld.*
>
> *Dit is in hierdie gees dat ek daar prys op stel om die Sinode te groet, wat in Parys vergader het om die vierde eeufees van die opstel van die eerste Hervormde Geloofsbelydenis te vier. Boweal wil ek, saam met u, God vra dat Hy in sy genade ons wil verenig, ons wil bewaar en ons trou laat wees aan die suiwere Evangelie van Christus."*

„Ek het gedink ek word *MAL*"

LYER VERLOS VAN SENUSWAKHEID

„Ek het aan Senuswakheid en 'n Senuweehart gely. My toestand was so swak dat ek gevrees het ek sou enige oomblik sterf en gedink het ek word mal. Ek het u advertensie gelees en toe twee bottels van die Dr. Heinz-Senuwee-Versterker gebruik. Ek het meer baat daarby gevind as by enige ander medisyne wat ek vantevore probeer het."

Hierdie werklike geval (van Mnr. T. P. Scott van Oudtshoorn) is een van duisende in ons leers.

Laat die Dr. Heinz-Senuwee-Versterker u oorspanne senuweestelsel regruk en versterk. Dit doen meer as om slegs te kalmeer. Dit knap die hele senuweenetwerk op, verryk die bloed, herstel brein- en selweefsel.

HO - GESOND IS U SENUWEES?

Ly u aan een of meer van die onderstaande aandoenings? So ja, dan het u die Dr. Heinz-Senuwee-Versterker nodig.

- Senuagtige Slegte Spysvertering
- Herhaaldelike Hartaanvalle
- Voortdurende Moegheid
- Prikkelbaarheid
- Senu-uitputting
- Bewerigheid
- Slaaploosheid
- Senuswakheid
- Vrouekwale
- Hardlywigheid

DR. HEINZ -SENUWEE-VERSTERKER

KALMEREND EN HERSTELLEND

By alle Apteke teen 6/6 per bottel. Tablette, 6/6 per bottel.

PNB2282-2e

Die Evangelisasie van die Nie-Blanke

SOMMER ’N PAAR LOS GEDAGTES

Ek het onlangs die voorreg gehad om op vriendelike uitnodiging ’n gedeelte van ’n leersame Sendingskonferensie van die Geref. Kerk op ’n dorp in Wes-Transvaal by te woon. Die tyd tot my beskikking het my net toegelaat om een referaat oor die praktiese toepassing van die sendingsarbeid aan te hoor en daarna te luister na ’n ekstemporêre toespraak van een van die lede van die Konferensie. Uit wat hy gesê het, het ek afgelei dat hy ’n boer was.

Hy het begin met te sê dat die groot probleem van die evangelisasie van die nie-Blanke by ons self lê en pertinent die vraag gestel of ons as gelowige mense, elkeen in eie kring, ook maar iets daadwerkliks doen in belang van die geestelike versorging van ons bediendes. Met sigbare aandoening het hy bely dat hy persoonlik sy plig in hierdie opsig versuim het; as sy „volk” maar net hulle diens na behore lewer, was hy tevrede;; hy het nooit gevra aan watter kerk hulle behoort nie en geen belangstelling in hulle sieleheil getoon nie.

Verder het hy met nadruk verwys na die voorbeeld wat ons as Blankes dikwels aan die nie-Blankes gee; wat gebeur daar as ’n bediende verbrou? Dan word hy in die reël—dikwels met kragwoorde — sleggesê. Maar wat word gedoen om die Evangelie na hom uit te dra?

In hierdie verband het hy ook verwys na die gewoonte van ons vaders nl. om die bediendes by die huisgodsdiens toe te laat, waardeur hulle tog enigermate onder die invloed van die Woord gekom het. Terwyl ek dit nou meedeel, skiet my iets te binne wat iemand eenmaal gesê het. Ek wil dit hier herhaal. Hy het dit gesê—ek haal sy woorde uit my geheue aan: „Ek het ook die gewoonte ingevoer om my bediende(s) saans by die huisgodsdiens op die vloer by die kombuisdeur te laat sit, maar hulle het gedurende die dag my siel so vertoorn dat ek nie meer vrymoedigheid gehad het om in hulle teenwoordigheid huisgodsdiens te hou nie.”

Ons voel, hier is êrens ’n skroef los.

Maar om terug te keer tot wat die Broeder, hierbo aangehaal, gesê het. Hy het uit die volheid van sy hart gepraat, en soos die spreekwoord lui, die spyker op die kop geslaan, want dit kan nie ontken word nie dat ons as bevoorregte gelowige Christene in ons roeping teenoor ons bediendes skromelik nalatig is. Watter bewysgrond kan ons aanvoer dat ons vrygestel is van die verpligting om ook teenoor die nie-Blankes in ons diens van Christus en die rykdom van Sy genade te getuig? Elke huisvrou tog het oorvloedige geleentheid om met haar bediende oor geestelike dinge te praat; so, sommer tussen die werk in; en elke „baas” het ook baie kanse om so tussen in met sy „volk” oor hulle geestelike belange te gesels. Wat is daar wat in die pad hiervan staan?

Ek wil tog hier ’n ondervinding noem wat ek nooit sal vergeet nie, omdat dit ’n onuitwisbare indruk op my gemaak het. Ek was nog ’n jong skoolkind en my tante by wie ek tuisgegaan het, het my een aand met haar saamgeneem na ’n buitekamer, ’n hele end van die woonhuis af, waar haar ou bediende wat jare lank in haar diens was, siek gelê het. Dit het geblyk dat sy reeds sterwende was. Op die terugpad het my tante met diepe ontroering gesê: „Ou Mina het soveel jare vir my gewerk en nooit het ek met haar oor haar siel gepraat nie; en . . . . nou is dit te laat!”

Te laat!

D. F. E., snr.

Vermeng vir die kenner
en altyd die wenner

—vir u genot

„VYF ROSE”
1PD NETTO
CEYLON TEE

„VYF ROSE”

SUPER Kwaliteit Suiwer Ceylon Tee

Kopiereg TWB. HB4813A

DIE SITTING VAN DIE WÊRELDBOND VAN DIE HERVORMDE KERKE IN BRASILIË, SUID-AMERIKA

Brasilië lê reg wes en nie sover van Suid-Afrika nie, maar om daar te kom moes ondergetekende as afgevaardigde van ons kerk, en mevr. Dreyer ongeveer twee keer so ver per vliegtuig reis, omdat daar geen direkte verbinding tussen die twee lande is nie, nie per vliegtuig nie en ook nie per passiersboot nie.

Die eerste deel van die reis was noord tot by Akkra, hoofstad van die negerstaat Ghana, wat 'n jaar of wat gelede sy onafhanklikheid van Engeland gekry het. Daar moes ons oorbly vir 'n dag en twee nagte. En was dit interessant om die wêreld te sien!

Die gewese Engelse kolonies wat nou almal verlang na onafhanklikheid het meer aan die Engelse bewind te danke as wat hulle geneig sal wees om te erken. Natuurlik was die Engelse kolonisasie geen liefdadigheid teenoor die oorheerste volke nie, maar vir ekonomiese en politieke wins. Tog het Engeland ook veel vir hulle gedoen. Dit merk 'n mens gou as jy daar voet aan wal sit. Die Engelse brein en energie, hulle tegniek en geld ens., het diep spore daar afgetrap. As dit nie daardeur was nie, dan sou Ghana sekerlik nog maar 'n onontwikkelde land en die moderne hoofstad, Akkra, seker nog maar 'n vuile, agterlike Negerstad gewees het.

Die Engelse vernuf het die stad mooi uitgelê met alle moderne geriewe, soos teerstrate, elektrisiteit, pragtige parke, hotelle, winkels ens. Ons was tuis in die staatshotel, die Ambassador, met ongeveer 400 kamers en alle moderne geriewe, goeie bediening, uitstekende etes, pragtige kamers. Met een woord 'n hotel wat vir geen hotel in die Unie wat ons ken in enige opsig hoef terug te staan nie. Dit word deur Negers bestuur met die uitsondering van een blanke dame in die kantoor. Die atmosfeer is die van 'n Engelse hotel in Engeland dws. sonder enige rassediskriminasie.

Vandaar was die reis na Dakar aan die kus van Frans Senegal waar ons ook moes oorstap en oorbly. Waar dit in Ghana 'n meer vogtige hitte was, daar was dit in Senegal 'n droë hitte. Die land is ook daar dor en woestynagtig. Dit grens dan ook aan die grootste woestyn in die wêreld nl. die Sahara.

Hier is die teenstelling tussen ryk en arm, tussen Europese vlyt en Senegalese gemaklikneem opvallend. Van die lughawe by die kus na die stad wat 'n hele end dieper die land inlê, gaan die pad deur 'n deel van die Senegalese woonbuurt. Dis 'n agterbuurt, vuil soos alle agterbuurte is, met krotte vir huise, onhigiënies, onooglik.

Hierdie wêrelddeel lê soveel nader aan Engeland en Amerika en daarom is dit bevreemdend, dat die pers van hierdie volke en die V.V.O. nie al lankal ook soveel lawaai oor die toestande opgeskop het nie as wat hulle onophoudelik oor S.-A. doen waar die toestande sover as ons, na oppervlakkige kennismaking, kan oordeel baie gunstiger is. Die gelykstelling op papier maak blykbaar al die verskil in optrede en vyandskap, nieteenstaande die feit dat S.-A. meer doen vir sy Bantoe-bevolking as enige ander staat in Afrika.

Die teenstelling wat ons bo op gewys het tussen die Europese en die Senegalese inlandse bevolking het in alles tot uiting gekom, ook in die verskil in mentaliteit. Eersgenoemde probeer om vorentoe te beur, is aktief en bedrywig, haastig en besig. Laasgenoemde het tyd, kan ure en ure geduldig wag, werk langs die lyn van die minste weerstand, soos ons Engelse vriende sou sê, maar kan op hulle eie manier tog weer opvallend volhou. Ons het dit gesien in die optrede van 'n Sengalese moeder met haar baba op haar rug besig om 'n bos Jakobregop blomme aan ELKE blanke verbyganger te probeer verkoop. Aan elkeen van hierdie persone word dit nie alleen aangebied nie, maar opgedring voor sy gesig gehou, selfs word die weg vir so 'n persoon bykans versper en dan nog 'n tree of tien word saam met die moontlike koper geloop en al die tyd word die blomme, taamlik verwelk, opgeveil en aangeprys. Op hierdie wyse geskied dit onophoudelik, vir urelank, totdat ons vir die moeder met haar kind op die rug se part hoop dat sy 'n koper kan kry om met haar kind huistoe te kan gaan, haar kind te kan versorg en self te kan gaan rus. En toe ons uit ons hotelraam sien dat sy eindelik, na vyf uur, die blomme tog kwytraak, toe sug ons vir haar part van verligting. Nou kan sy met die been en weer slingerende kinderkop op haar rug tog gaan sit na sy ure op haar voete was. Maar wat sien ons tot ons verbasing? Erens uit 'n emmer agter 'n pilaar word 'n laaste bos blomme gehaal en nuwe lied — sy begin weer van vooraf aan tot ons verbasing en bewondering vir haar uithou vermoë.

Teenoor hiedie aanhou- en uithouvermoë het dit weer opgeval hoe hulle dit makilk neem. Op een moment was daar op die trappe voor 'n bankgebou nie minder as 'n dosyn manne almal met wat ons Boere noem penswinkeltjies en waarin te koop aangebied word sigarette, vuurhoutjies, skoenwaks en dergelike snuisterye. Hoe almal van die klein wins daaruit kan lewe, is 'n raaisel. Die inisiatief

● *Sien langsaan*

Ons het nou verhuis . . . .
. . . . na ons nuwe pragwinkel
QUEENSTRAAT 89
PRETORIA
(Hoek van Kerkstraat)
E. SCHWEICKERDT
— *vir* —
PRENTE, SKILDERYE OF VERFBENODIGHEDE
IS DIT DIE BESTE ADRES
Foon 20331 **Posbus 697**

Die Sitting . . . .

● Vervolg vanaf vorige bladsy

en energie om 'n ander en swaarder werk te doen ontbreek blykbaar.

Na 'n verblyf van een dag en twee nagte is ons suidwaarts na Brasilië. Die eerste stad van aankoms is Rio de Janeiro, die hoofstad, skitterend geleë tussen gebroke rante aan die een kant en die seë aan die anderkant. Die baai gaan diep die land in. 'n Mooier beskrywing van hierdie seldsaam mooi geleë stad kan ek nie gee as wat ek daarvan in die jongste boek van ds. Hegger, die gewese Roomse priester, getitel: „Moeder, ek klaag u aan" gekry het nie. Hy was vir 'n paar jaar werksaam as professor aan 'n Roomse Kollege in hierdie land. Hy skrywe:

> *Rio de Janeiro, die hoofstad van Brasilië, is 'n pragtige stad. Wat natuurskoon betref, is dit miskien die mooiste stad van die wêreld.* Wolkekrabbers lê daar oor die berge uitgestrooi. Die Tijuca wat die stad aan die regterkant afsluit, is meer as drie duisend voet hoog. Tussen die wolkekrabbers lieflike villa's, blinkend wit in die son, tussen die groen van groot palms verskuil. Hoër op teen die berge skryn weer die armoede jou teen in die kleinhutte van die armes.

Sao Paula waar die wêreldbond vergader is die grootste stad met soveel inwoners as die blanke bevolking van die hele Unie nl. 3½ miljoen. Ook dit is 'n pragtige stad met talle wolkekrabbers en nie alleen in die middelpunt van die stad nie.

+++

Die Agtiende Sitting van die Wêreldbond van Hervormde Kerke

By ons aankoms op die lughawe van Sao Paulo is ons vriendelik ontvang deur 'n dameskomitee uit die Presbiteriaanse Kerk van Brasilië wat die afgevaardigdes tot groot hulp was. En toe ons by die hotel aankom, die Sao Paulo met sy 20 verdiepings, toe vind ons daar reeds 'n groep aangevaardigdes verteenwoordigende 76 verskillende Hervormde en Presbiteriaanse Kerke uit bykans alle dele van die wêreld, uit Europa en Asië, uit Amerika en Afrika. Ons noem 'n paar om ons lesers 'n idee te gee. Afgevaardigdes was daar uit Korea, Japan, Indië en Indonesië uit die ooste; uit die Hervormde kerke van die Oekraïne en Lithoue in die Russiese republieke, uit Tjekoslowakye en self uit Joegoslawië, selfs uit die verdrukte Protestantse kerk van Spanje en die klein Protestantse kerk uit die Rooms-Katolieke Italië en verder uit die bekende westerse lande van Europa; uit die Verenigde State en uit Kanada, Meksiko en uit verskillende Sentraal-Amerikaanse staatjies en uit die meeste Suid-Amerikaanse state, selfs uit die deur die Roomse vervolgde kerk van Columbia; uit Egipte, Nigerië, Kenia, Kameroen en Suid-Afrika. Uit ons land was daar behalwe twee broeders uit die Gefedereerde Ned. Geref en ons eie kerk se verteenwoordiger 'n Bantoe-afgevaardigde van die Presbiteriaanse Kerk.

Onder hierdie ongeveer 400 afgevaardigdes is daar kleurryke figure soos dr. Labib Mishriky van die Evangeliese kerk van Egipte, ds. Sun Chool Chough, dekaan van die teologiese Seminarie van Han-kuk in die republiek van Korea, ds. Beharry uit Trinidad, en die Bantoe Presbiteriaan uit Port Elizabeth, J. V. Hliso. Opvallende figure is prof. dr. Greze Mecenseffy, 'n Hongaarse dame met 'n dubbele doktorsgraad wat nou professor in kerkgeskiedenis in Wene in Oostenryk is, prof. John Mackay, die simpatieke president van die Wêreldbond wat nou net afgetree het as rektor van Princeton Seminarie in New Jersey, Verenigde State, dr. Marsel pradevand, die wakker sekretaris, prof. Josef Hromadka van Tjekkoslawakye agter die ystergordyn, dr. Benjamin Moraes van Rio de Janeiro, wat soos dr. Hromadka een van die vise-presidente van die Bond is, dr. Bryan de Kretser van die „Dutch Burghers" van Ceylon wat vir die afgelope maande in die Verenigde State as gas-professor optree, dr. Boen Giok Pouw van Indonesië wat in Utrecht in Nederland gestudeer het, dr. Emmen uit Nederland en prof. dr. A. Bronkhorst uit Brussels, dr. Alfonso Rodriguez uit Kuba en biskop Sante Uberto Barbieri uit Argentinië en nog baie ander.

Die kongres is geopen deur dr. Mackay in een van die 46 Presbiteriaanse kerkgeboue in Sao Paulo. Sy tema was: Gedenk. In 'n inspirerende rede het hy o.a. daarop gewys wat dit nié beteken en wat dit wél betekend om God te Gedenk. Dit beteken bv. nie om godsdienstig in die algemeen te wees nie om God te gedenk beteken o.a. om Hom te verheerlik, om God ernstig te neem, om Hom te dien. Dit beteken die ver-

● Sien bladsy 18

HAUM VIR BOEKE

dis 'n plesier . . .

Westminster

85

VROUE RUBRIEK

DIE MOOIER DINGE

* * *

(Die volgende artikel het ons van 'n leseres ontvang. Ons plaas dit hier onveranderd, omdat ons meen dat haar ondervinding miskien vir baie van ons 'n riem onder die hart kan wees.)

Die wêreld wat God geskep het wemel van weelde en onbeskryflike skoonheid. Al hierdie dinge het Hy bedoel vir ons gebruik en ons vreugde. Ons is so geneig om maar net voort te jaag deur hierdie lewe. Waar neem ons gedurige gejaag ons heen? Wat soek ons? Rykdom en faam, wêreldse sukses en voorspoed en die lof van mense: Geen een van hierdie dinge in sigself sal ons vervulling besorg nie. Dis goeie dinge om te hê, maar alleen sal hulle nooit ons harte kan verwarm en die lewe die moeite werd maak nie.

Op 'n dag het ek my in die hospitaal bevind as pasiënt tussen lydendes en sterwendes. Hier sou ek nooit lewensgeluk kon vind nie. O daardie negatiewe gedagtes — vrees, kommer, twyfel! Ek wou wegvlug, vry wees om maar weer buite naarstelik rond te gaan soek na daardie „iets". Maar hier het ek in arm en beenspalke vasgeknel gelê — dae — weke — maande. Daar was nie veel om my aandag in beslag te neem en te hou nie. Met my arms in „boeie" kon ek nie veel handewerk verrig nie. So het ek maar almal om my begin bestudeer — die besoekers/sters, dokters, verpleegsters, pasiënte. Ek sou merk dat daar diegene was wat baie vermetel was bloot omdat hulle geld, rykdom en mag het . . . . Maar daar was ook diegene wat wel besef het dat dié dinge tog verganklik is en geen blywende waarde of invloed het nie. Daar was diegene wat 'n oog vir 'n oog en 'n tand vir 'n tand wou eis. Maar ook was hulle daar wat besef het dat vergelding 'n mens nie baie ver bring nie, dat as 'n mens die beginsel van nie-verset toepas, hanteer die mag van liefde die situasie vir jou —. Daar was die dokters wie se werk op geloof berus het en die verpleegsters wat hulle werk blymoedig gedoen het. Ek het die lydendes aanskou, lydendes wat gekerm het en geen hoop meer gehad het nie — ook nie meer aan 'n God van genade wou glo nie. Hulle wat, geglo het dat al was die nag vol verdriet, dit wel verby sou gaan en die nuwe dag weer nuwe moed en nuwe vreugde sou bied, het ek ook opgemerk.

Ek het baie dinge gadegeslaan, gehoor en geleer gedurende my verblyf in die hospitaal. Ek het, noudat ek nie meer voort kon jaag deur die lewe nie, begin nadink oor my verlede. Ek het tot die gevolgtrekking gekom dat ek gesondheid, geluk en gemoedsvrede begeer. Ook het ek begin besef dat ek hier in my bed — hier in my swakheid — in boeie, geleer het, om in harmonie met God en my medemens te lewe. Ek was nie meer so maklik gekwel, besorgd en gefrusteerd nie.

Ek het nie net die mens bestudeer nie — nou het ek ure op 'n dag na die ruikers op die bedtafeltjies gelê en kyk, wel na die blomme op my eie bedtafeltjie die meeste. Blomme van allerlei soorte. Ek het die wonder in elkeen opnuut ontdek. Daar was die Yslandse papawers wat voor my oë uit hulle doppies gebars het om in lieflike blomme te ontluik —skielik het trane my oë gevul ek het terug gedink aan die plaas — ek het onthou hoe ek een aand die sterlelies sit en dophou het. Ek het die wonder sien gebeur — die groen kelk wat stadig oopgevou het, en uit sy hart het die deursigtige wit skoonheid van die lelie langsaam gesprei na buite. Dit was so rein so suiwer blank. Hier in my bed het ek nou weer 'n onbestemde verlange gevoel, na iets wat ek nie kon verstaan nie—of was dit na daardie ou boereplaas? — My ouerhuis — Daar was ook daardie dag toe ek in ekstase uitgeroep het toe 'n verpleegstertjie 'n jakarandatakkie vol bloukelke op my bed neergeplaas het. O die wonder van die natuur—! Hoekom het ek dié dinge nooit meer bemerk in die laaste maande van vry wees nie? Van uit my hospitaal bed het ek snags na die sterre gelê en kyk, ver in die oneindigheid van die nag — ek het besef, opnuut besef dat rykdom en faam en wêreldse sukses, voorspoed en die lof van mense nie alles is nie.

Laat ons Sy wondere in oorvloed aanskou en met danksegging aanvaar want Hy is 'n kwistige Voorsiener.

I. A. Erichsen.

TRANSVALER KERSFEESFONDS

● Vervolg van bladsy 17

heid van die gemeentelede in die verskillende gemeentes — ons bedank u vir u hulp die vorige jare en ons vra help asseblief vanjaar nog ruimer as vantevore—ons het dit nodig.

Alle bydraes moet voor 31 Desember 1959 gestuur word aan *„Die Transvaler", Posbus 8124, Johannesburg.*

— A. de Wet,
Krugersdorp-Oos.

in opdrag van die Ondersteuningsraad

Transvaler Kersfeesfonds Insameling

Die Transvaler Kersfeesfondsveldtog vir 1959 is reeds van stapel gestuur, die lyste is gesirkuleer en met die insameling is reeds 'n aanvang gemaak.

Ons glo dat die Kersfeesfonds na al die jare nou al 'n ou vriend by al die lesers(esse) van die Hervormer en lidmate van ons Kerk is. Nietemin wil ons dit weereens kortliks uiteensit en 'n oproep tot u doen om die saak sover as moontlik te steun en te propageer, en ook wat die tasbare betref mildelik daartoe by te dra.

Jaarliks word die fonds d.m.v. Die Transvaler vir ons geloods d.w.s. hierdie koerant is die blad waarin die fonds gepropageer en geadverteer word, waarheen die bydraes gestuur word, waarin die ontvangstes erken word, én deur wie die fonds tydelik bewaar en geadministreer word. Na afloop van die veldtog word die hele bedrag wat deur ons ingesamel is direk aan die Ondersteuningsraad uitbetaal. Die gedeelte van die werk soos hier uiteengesit word heeltemaal gratis vir ons gedoen deur die spesifieke koerant. Wat dan ook optree as trustee v.d. fonds. M.a.w. Die Transvaler as sodanig baat finansieël niks deur die insameling nie, en ek wil dan ook weer beklemtoon dat ons geen verband moet soek tussen die fonds en die politieke sienswyse wat die genoemde blad mag huldig nie — dit is ons lidmate se bydraes wat ons fonds opbou vir die diens van barmhartigheid onder die lidmate van ons eie Kerk, die Hervormde Kerk.

Nou sal u straks vra, hoekom loods ons nie liewer 'n fonds in ons eie kerkblad, in Die Hervormer nie? — die Transvaler Kersfeesfonds is jare gelede in die lewe geroep vir armversorging in die algemeen, en bydraes is van oor die hele land ontvang, van lidmate van die verskillende Afrikaanse Kerke ook van ons Kerk. Destyds was dit slegs die Armesorgraad van die N.G. Kerk wat as gerigistreerde liggaam welsynsdiens verrig het onder die Afrikaanssprekendes, en gevolglik is die fonds as vanselfsprekend net vir hulle doeleindes aangewend.

Later is die Ondersteuningsraad van die Hervormde Kerk gestig. Nadat die Raad toe aktief begin werk het en opgeleide maatskaplike werksters in die veld gestuur het, was dit nie meer vir ons nodig om van die hulp en tegniese advies van die werksters van ander organisasies gebruik te maak nie. Die toe bestaande O.R. het dit toe nodig ge-ag om onderhandelinge met die koerant aan te vra om te versoek dat terwyl ons lidmate ook tot die fonds bydra, en die Kerk nou oor sy eie geregistreerde welsynsorganisasie beskik, ons ook 'n gedeelte van die fonds sal ontvang — dit is toegestaan in soverre dat ons die geld sal ontvang wat op ons eie lyste ingesamel word.

Ons lyste word jaarliks op blou papier gedruk om dit te onderskei van die ander lyste wat deurgaans wit is. Graag vestig ons dan weer u aandag daarop dat u, 'n bydrae hoe gering dit ookal mag wees nêrens anders, maar slegs op ons blou lyste moet inskryf. As u donasie op 'n wit lys verskyn, al sou u selfs byvoeg dat dit vir die O.R. bedoel is, kan ons in werklikheid geen aanspraak maak nie. Die vergunning wat aan ons gemaak is, was alleenlik, dat ons die gelde ontvang wat op ons eie lyste verskyn.

As u kind by die skool of as u by u werk bydra ontvang ons daar niks van nie, tensy u met die betrokke skoolhoof of werkgewer gaan onderhandel en hom van 'n bloulys voorsien en seker maak dat alles wat van Hervormde kinders en werknemers gekollekteer word, in 'n aparte tjek en aan een van ons lyste vasgeheg aan die koerant gestuur word. Ons wou u net weer aan die dinge herinner, en vertrou dat u wat die diens van die barmhartigheid op die hart dra u sal beywer om hierdie saak in u eie dorp of omgewing in orde te bring en te bevorder.

£5,411 : 12 : 6 is verlede jaar d.m.v. die Kersfeesfonds vir die Ondersteuningsraad ingesamel. Dit sou nie gepas wees om nou weer hier uit te wei oor die werk van die O. Raad nie, want op hierdie tydstip kan ons met dankbaarheid aanvaar dat ons lidmate die diens van barmhartigheid as die dure plig en voorreg van ons kerk in geheel en van die O.R. in die besonder, beskou.

Die werk wat deur hierdie organisasie gedoen word, is 'n mooi en grootse taak, maar om hierdie taak behoorlik te kan uitvoer is fondse 'n dringende behoefte. Die Transvaler Kersfeesfonds is as't ware die enigste bron van inkomste vir hierdie orgaan. Daar is geen kerklike heffings wat hierdie werk dek nie, alles is slegs afhanklik van die welwillend-

● *Vervolg op vorige bladsy*

Masjien en Handbreiwol

EN KIE (EDMS.) BPK.

KAMER 604/7, 6de VLOER,
BELFAST GEBOU, Joubertstr. Ingang,
JOHANNESBURG. TEL.: 23-9022/3.

60 KLEURE

SESTIG AANTREKLIKE KLEURE IN DIE NUUTSTE MODE OM VAN TE KIES.

VRY!
SKRYF OM 'N VRY STANDAARD KLEURKAART

SIMONTEL EN KIE (Edms.) BPK.
POSBUS 2339 JOHANNESBURG
NAAM ....
ADRES ....
Soort Masjien in Gebruik

Die Sitting . . . .

● Vervolg vanaf bladsy 15

dieping van die lewe en die Christelike geloof. Soos Calvyn moet die Christen tenvolle vervul wees met God. Hy moet God gedenk as die Heer van die skepping, as die Soewerein van die heelal.

As die drie vyande van die Christelike kerk het hy genoem:

1. *Marxisme*
2. *die Mariaverering, en*
3. *die vergoddeliking van die nasie.*

Die rede is uitgespreek in Spaans in 'n stampvolle kerk en kortliks in Engels weergegee. 'n Groot koor het opgetree. Die paar honderd afgevaardigdes en die groot getal van belangstellendes uit die gemeentes het in die vier amptelike tale: Portugees, Engels, Frans en Duits saam gesing o.a. Ps. 100 en die Lutherlied en wat was dit aangrypend dat verteenwoordigers van die nasies uit al die eindes van die aarde, nieteenstaande al die verskille, God saam mog loof met hart en mond!

Bo teen die gewel agter die preekstoel het gepryk die leus met die eeufeesviering van die Presbiteriaanse Kerk in Brasilië:

> *„Um ano de gratidáo*
> *„por um século de bencáos."*

Dit beteken:

> *Een jaar van dankbaarheid vir*
> *een eeu van seëninge.*

Die volgende oggend het die werk in alle erns begin. Die tema van die kongres:

> *„Die dienende Heer en sy dienende volk"*

word deur vier subkommissies bestudeer en uitgewerk:

1) Die diens van die teologie.
Hieroor het prof. Hromadka 'n uitstekend uitgewerkte inleidende lesing gehou.

2) Die diens van die kerk.
Die inleidende lesing hieroor is gelewer deur ds. James Thomson van Kanada.

3) Die diens van die Christen.
Hier is die inleier prof Pierre Burgelin uit Frankryk.

4) Die diens van die staat.
Op hierdie subkommissie is ondergetekende benoem as lid. Die inleidende lesing van hierdie onderafdeling is toevertrou aan dr. Benjamin Moraes van Brasilië, wat behalwe dominee in Rio de Janeiro ook nog dosent in die kriminele reg aan die Universiteit is.

Behalwe die inleidende lesing oor die tema van elkeen van die vier onderafdelings, is ook nog twee lesings gehou as inleiding op die hooftema en wel deur dr. James McCord, die nuwe benoemde president van Princeton Seminarie en dr. Bryan Kretser van Ceylon.

Groetes is oorgebring namens verskillende kerke en kerkelike organisasies soos die Bond van Lutherse, van Metodiste en van Anglikaanse kerke, van die Heilsleër en selfs van die Pinkster-beweging en wel deur 'n Afrikaner, ene pastoor du Plessis, wat vir die afgelope jare pastoor is van 'n Pinkstergemeente in Texas, Verenigde State.

Die wapen van die Bond van Hervormde en Presbiteriaanse kerke pryk op 'n skerm agter die verhoog waar die tafel van die vergadering staan. Die bewoording is:

> *„Alliance of Reformed Churches holding the PPresbyterian order. 1877.*

Die vorm van die wapen is rond. Die Engelse bewoording hierbo staan binne die buitenste sirkel. In die middel hiervan is 'n sewearmige kandelaar met die volgende woorde onder die voet van die kasdelaar:

> *„Lampades multae una lux"*

wat beteken:
Baie lampe een lig, soos die Bond uit baie kerke bestaan, wat almal een lig, die lig van die evangelie, versprei.

In hierdie wapen sal deur kenners van die Reformasie in Genéve opgemerk word die verwantskap met die wapen van Calvyn tw. die fakkel van lig met die Woord: *Lux Mundi,* die lig van die wêreld. Die 75 lede kerke oor die hele wêreld is dan ook een in die geloof in Jesus Christus onse Heer en een in ons waardering vir die werk van Calvyn en die ander Hervormers.

— WORD VERVOLG —

— *Joh. Dreyer.*

KOOP DIREK VAN DIE FABRIEK — —
— — — EN BESPAAR!

★ KOSHUIS MEUBELS
★ VOU STOELE
★ KERKMEUBELS, ens,. ens.

ONS IS VERSKAFFERS AAN DIE
N. H. WEESHUIS, KRUGERSDORP
EN TALLE ANDER INRIGTINGS.

STEEL EN BARNETT BPK.

Posbus 3449 — Tel. 869-2211
JOHANNESBURG

Probeer Ons Eerste

ENERGIEVERNUWE MANSJONKGEMAAK

Dit is nie meer nodig om aan kragverlies en verlies van manlikheid te ly.of die slagoffer van swak geheue en swak liggaam of senuagtigheid, onsuiwer bloed, sieklike vel en neerslagtigheid en slapeloosheid te wees nie, want 'n Amerikaanse geneesheer het die Ware Jacob ontdek in die vorm van 'n behandeling tuis wat ikabod spel vir al dié moeilikhede.

Dié ontdekking, wat in aangename tablet-vorm is, is volkome onskadelik en bring nuwe jeugdigheid en energie vir duisende. Dit werk uit die staanspoor en binne 24 uur begin dit nuwe, ryk bloed en energie deur u are stoot. U kan sien en voel dat u jonger word. U oë vonkel, u voel lewendig en vol jeudige krag en energie.

En die merkwaardige, nuwe opwekker van krag en energie, wat Higalon genoem word, is deur duisende getoets en word nou deur aptekers hier versprei. **Higalon laat u vol lewe en krag voel—en jare jonger. 'n Spesiale botteltjie van 48 Higalon-tablette kos min.** Kry vandag nog **Higalon by u apteker.**

JEUGRUBRIEK

Jy Wat Reis..

Daar leef by jou 'n drang om na maandelange geploeter die daaglikse verpligtings 'n bietjie opsy te skuif en . . . . te reis, uit te span. Jy het 'n drang na vryheid, na avontuur. Jy word onvoorsiene en onverwagte situasies geplaas en die ervaring van die vryheid en die avontuurlike laat jou die vreugde van die tuiskoms ervaar! Jy gaan met 'n liefdevolle luisterhouding op reis. Jou gees word verryk.

Of is jy dalk 'n swerwer-reisiger? . . . . Gaan jy op reis om leed te vergeet en teleurstelling te ontvlug; dwaal en deurkruis jy lande om te vergeet? . . . .

Of is jy 'n sigeuner wat reis en nooit tuiskom omdat die hele wêreld jou tuiste is? Is die sigeunerwa jou huis en is die geheime van jou lewe toegevou in die blare van die bome en die bosse van die woude?

Maar jy wat reis om vry te wees, om te rus, -vir die advontuur-, jy word nie net deur 'n trein of motor voortbeweeg of troepsgewys vervoer nie. Jy kan nie alles in een blik omvat nie. Jy vat jou landkaart, jou versamelde gegewens, reisgids, reisbeskrywings en . . . . skerp potlood en jy trek jou reisprogram op maar jy laat genoeg tyd oor vir jou vermoeide gees om uit te rus — vir 'n verrassing, want dít maak jou reis fleurig. Jy soek die essensiële en karakteristieke van 'n landstreek uit. Kies die dinge uit waarin jy belangstel bv. boukuns, skilderkuns, natuurstudie, volkskuns, boerdery, historie ens. Jy eet saam met die man op die straat in die gewone eethuis en jy leer die dis van die volk ken. En hiervoor het jy nie 'n propvol beursie nodig nie. Jy wat eg wil reis, moet op eie houtjie reis sodat jy nie net die voorvertrekke van 'n volk maar ook sy kronkelstraatjies deur die ashoop sien.

Of slaan jou tent op en jy ondervind die verkwikking om jou elke môre te verbaas en te verbly oor soiets moois as die wêreld van God vanuit jou tentdeur gesien. Jy is hier gedwing tot eenvoud en die sonbesies in die struike skree jou mal in die skroeiende middagson — en die nag se stilte omvou jou tent — en jy bid tot Hom aan Wie alles behoort.

Jy maak bergklim jou vakansiebesigheid. Mense dink dis onsinnig maar jy behaal 'n oorwinning oor die hardheid en weerspannigheids van die massiewe berg en op die toppe swyg jy oor die handewerk van die Ewige Skepper en jou hart wil 'n oomblik hier verwyl.

Maar jy wil hierdie keer liewer stap. Die man by die verkeerslig wat dit so druk het — so druk dat hy sy toeter waansinnig blaas as die motor voor hom nie oombliklik wegtrek as die lig groen wys — hy lag vir jou met jou rugsak en wandelstok. Hy het nie tyd om te verspil nie. Hy leef nie; hy word geleef; op hom word beslag gelê . . . . Maar jy stap voort en word 'n organiese deel van die landskap. Jy kyk na die wolke, die lug, die waterstroom, die dorpskerkie, die plante en die diere op jou pad. En daar kom 'n stilte in jou siel . . . .

„Ick wandelde en wandelde alleen,
Ick wandelde en sprak tot den Heer.
Hy sprak en ick hoorde,
Hy hoorde en ick sprak.
Ick wandelde en sprak tot den Heer."

Maar jy wil hierdie keer saam met 'n reisgeselskap gaan. Jou voet is al op die bustrap. Jou hart bons as jy die klomp toeriste sien. Sou daar weer iets van die onbarmhartige maatskappy saamgedra word? Is jy en so baie andere maar weer net reistasse wat hulle merk wanneer hulle jou nodig het? Is dit weer 'n groep koue egoïstiese mense wat die klank aan die roes en die skitter van roem wat ewig soos 'n eggo wegsterf, in sy binnesak soos 'n goue kleinood probeer bewaar? Maar jy sien dat die leier voortreflike eienskappe het. Hy skep 'n sfeer waarin 'n spontane en oorspronklike gemeenskapsgees heers, waar onderlinge kontak is en 'n gees van eerbied heers. Die verskriklike saaklike verhoudings van die moderne wêreld lê soos 'n dun lagie stof oor die pad agter jou en jy geniet van die eenvoudige, waaragtige, persoonlike verhoudings van die mense van wie die maskers afval. Jy is gelukkig omdat jou mede-reisgenote gelukkig is.

Maar jy wat reis, jy wat vrykom van inspannende werk of vervelende situasies — jy wat in die vryheidsbelewing 'n stukkie geluk smaak — jy wat in die salige niksdoen of in die heerlike rondluier ontspanning vind, — al is jy ook jonk —, jy is nie in 'n vrye lugleëruimte waarin jy jou morele norme flink kan verskuif en jou gang kan gaan nie. In dié vryheid staan jy voortdurend verantwoordelik. Jy is 'n pelgrimsreisiger in die groot wêreld van God op pad na die Ewigheid.

★

Jy Wat Uitspan..

En as jy ver reis, word die landskap anders — die huisbou, die bordjies met die naamplate, die briewebussies. die lig, selfs die geure — dis knoffel, en suurkool, en harings en kaas! En teen die agtergrond van die nuwe dekor speel die ontmoeting met ander volkere sig af. Jy sien die verskeidenheid en tog die eenheid van die kerk; die blouwit van die ewige sneeu op die Alpe, die onbeskryflike blougroen van die Switserse mere, die tulpevelde van Holland; jy reis oor die seedyke en in die ondergrondse treine; jy staan by die graf van Napolean; jy sien die misbediening in die magtige Roomse kerk — die St. Peter in Rome; jy staan voor die magtige Middeleeuse katedrale en dit lyk asof die spits van die toring saam met die wolke beweeg; jy staan langs die Ryn waar geweldige geskiedenisse sig afgespeel het en in jou droomverlorenheid maak jy skielik kennis met die springkomkommer. Die ryp vrug is vol sap onder hoë druk. Jy raak daaraan — die vrug los die steel, die sap spuit woes na buite, die saad versprei en die omhulsel spring in die teenoorgestelde rigting.

En wat sien jy daar? Dis mos 'n tak wat aanstap! Hy lyk maer en het groot oë, vlerke en 'n spits koppie. Sy hou haar enorme blousagtige voorpote voor haar asof in vroom gebed maar skielik pak sy die mannetjie beet en eet hom op. Die bidsprinkaan is 'n regte mensvreter.

Maar jy wat reis, moet eers die skoonheid van jou eie land leer ken. Ken jy die blou van die see, die skuim wat spat teen die kakie van die hengelaar, die groen van ons vlaktes, die deining van ons koring, die heuwels vol denne, die rye-rye sitrusboorde met die lokkende oranjevrug, die swart- en wit- gelaaide druiwetrosse, die bloedrooi Karrooson wat agter die Westerkim verdwyn, die klippertjies wat deur die Augustus-

● Sien bladsy 22

Waarom Is Ek Lidmaat van die Kerk? . . . . . .

Frans Ras

Vóóraf stel ek aan my self die vraag „waarom en waartoe dié voorligtingsstuk vanweë die H. E. Algemene Kommissie die lig gesien het'; wat sê dit tot my en wat doen ek daarop?".

Ek is op reis en word nou temidde van ál die gejaag in 'n besige, woelige maar helaas 'n sondige wêreld tot die halt geroep deur middel van so'n skrywe.

Ja! so'n haltroep is waarlik vir my uiters nodig en van pas — is ek nog op die veilige pad? Dwing dit my nie tot skuld erkentenis en tot diepe berou omdat ek maar weer moet erken dat dit ék is wat afdwalend, traag en ontrou geword het? Trouens ek was in sonde ontvang en gebore en vir so vér dit dan van my sou afhang, sou ek verlore gaan.

Dié stuk herinner my nou weer op nuut aan die heerlike, ewige waarheid dat God my vóór was en eerste na my toe gekom het — dat Hy my ook uit die duisternis geroep het tot sy wonderbare lig—dat Hy my eerste liefgehad het.

Dit laat my nou sien sy bemoeienis met my al heel in die begin van my lewe daar waar een maal 'n gelowige vader en moeder met 'n Kindjie voor die Kansel gestaan het; die versekerende teken dat ek eiendom van Jesus Christus geword het — met sy liggaam verbind. God dank! ons vaders en moeders van die vóór geslagte was, nieteenstaande allerlei ontberings, baie meer getrou in die beoefening van die rigsnoere soos in hierdie brosjure genoem vir die persoonlike lewe nl. (1) daaglikse skriflesing en oordenking. (2) Gebéd in binnekamer en in huisgodsdiens en die sang rondom die huis altaar.

Hulle offerbereidheid was dan ook as van self sprekend groot omdat die harte warm geklop het vir dit wat vir hulle was die ‚Eerste en Hoogste' van alles. Só het hulle ons opgevoed na die beste van hul vermoë ooreenkomstig die belofte voor die kansel. En waar ek nou herinner word aan 'n volgende groot gebeurtenis in my lewe nl. die bevestiging as lidmaat en die geloofsbelydenis, wat ook deur Gods genade en bemoeienis met my, plaasgevind het voor die kansel, sien ek my steeds net in Sy liefde tot Hom nader.

Toets ek myself aan die Belydenis vrae wat my voorgehou word in dié voorligtingstuk en waarop ek 'ja' geantwoord het voor God en sy gemeente, dan bely ek weer my ontrouheid en gebreke. Het ek dan nie bely (1) dat ek glo in God die Vader en in Jesus Christus — en in die Heilige Gees (2) ek het my voorgeneem om by hierdie belydenis deur Gods genade te bly, die sonde te versaak en 'n Christelike lewe te lei (3) belowe om saam te werk tot die bloei van die Godsryk — en van die Ned. Herv. Kerk—ens.

Ja! ek glo nog. Hoe bewys ek dit? Die dade sal die geloof toon — die boom sal aan sy vrugte geken word. Is ek nie miskien net lou en nie koud maar darem ook nie warm nie?

Ja! ek werk saam — wat is die lig wat van my uitstraal en skyn in 'n duistere wêreld Het ek ook al iemand met my lig na God toegetrek deur lofliedere vir al sy goedheid aan te hef selfs in die nag van beproewing, soos by voorbeeld Paulus en Silas die nag in die gevangenis? Wat is my diens, my belangstelling, my offerbereidheid in die Ned. Herv. Kerk van Afrika waarin God my geplant het — vir my die Kerk van Christus? Deur die eeue heen hou Christus self sy kerk in stand — vergeefs die hel se woede—. En só het God my ook geroep na sy kerk toe—uit die duisternis na sy wonderbare lig. My belydenis was en is werklik, soos gestel in die voorligtingsstuk, 'n antwoord uit die afgrond van verlorenheid.

God, in sy liefde, reik aan my, andersins verloregaande sondaar, in Jesus Christus die reddende hand. Ek antwoord wél dankbaar 'ja' met die mond maar helaas — die daad ontbreek.

Die slotsom! ek is dus nié 'n lidmaat van die kerk weens enige verdienste van eie kant nie; ook nie omdat ék dit so gewil het nie. God was my vóór; Hy het my eerste liefgehad. Ek staan met leë hande voor Hom — geen verdienste nie.

Ek verwag my verlossing van Christus. Handelinge 4 vers 12 : ‚En die verlossing is in niemand anders nie'—

In aanbiddende dankbaarheid sing ek dan en bely ek saam met die kerk van al die eeue :- Gesang 52 vers 7:

Ek geloof 'n kerk wat heilig,
Christelik is en algemeen,
in geloof en hoop en liefde
en in saalge uitsig een.

PARTEX
Beroemd vir Kwaliteit
Dis sagter . . . dis beter
dis meer ekonomies
JUNIOR
SPESIAAL GEMAAK VIR
JEUGDIGES & SKOOLDOGTERS
TANS VERKRYGBAAR
Met
Lissies
Ook in
kraam-
grootte
vervaardig
Handelsnavrae:
Endstraat 30
Posbus 11100
Johannesburg

Die Raad vir die Arbeid Onder Buitekerklikes

Op Donderdag 20 Augustus het die Raad vir die Arbeid onder Buitekerklikes in die kerkgebou in Germiston een van sy vergaderings gehou, in die reeks van vergaderings wat gehou word om die probleem van die benadering van die buitekerklikes te beskou.

Alreeds onmiddellik na die opening van hierdie vergadering is die vraag gestel: wie is buitekerklikes, en die inleidende besprekings het in hoofsaak om die bearbeiding van die siekes in hospitale gegaan.

Die suggestie is gemaak om „Die Hervormer" in hierdie werk in te skakel, indien moontlik deur 'n byvoegsel in die orgaan van ons Kerk in te voeg. Die Algemene Kommissie sal genader word, om o.a. die kerkrade van die verskillende gemeentes aan te skryf, inskrywings te neem met die doel van verspreiding onder die siekes.

Toe ds. C. L. van der Berg, lid van die Raad, en studenteleraar in Pretoria aan die woord gekom het, het die vergadering wat in groot getalle uit verskillende Ringe opgekom het, het, met gespanne belangstelling geluister.

Spreker het in 'n uitermate boeiende rede daarop die nadruk gelê dat evangelisasie die lewensvoorwaarde van die Kerk is. As die Kerk waarlik Kerk is, kan hy nie anders as om die Evangelie, die Bly Boodskap, uit te dra nie.

Daar lê dan ook die groot vraag: *Is ons nog Kerk?* Is daar nie talle misverstande, ingekankerde verkeerde gewoontes in erediens, woordverkondiging, bearbeiding van die Gemeente, huis- en siekebesoek, sondagskool en katgesasie, wat die Kerk verhinder om waarlik Kerk te wees nie?

Op talle aspekte van die kerkwerk het spreker dieper ingegaan. Ons kan die tema van sy rede kortliks omskryf soos volg: as ons Jesus Christus verkondig, verkondig ons Hom as Kerk, as Sy Liggaam en dit is *ons self.* Dit hang van onsself, ampsdraers en nie ampsdraers af of die wêreld sal luister na die boodskap van die Heil. „Terwyl hulle God geprys het en in guns was by die hele volk. En die Here het daagliks by die gemeente gevoeg die wat gered is." (Hand. 2:47).

As ons, as „die Liggaam van die Here" ons plig doen, dws. die Woord van God verkondig, werklik, in woord en daad, dan sal die Here ook vandag „by die gemeente byvoeg dit wat gered is."

Die vergadering het met groot dank aan die Spreker besluit dat dieper op die insigte en aspekte, soos deur ds. van der Berg geopen, ingegaan sal word, o.a. op die as. Predikantevergadering.

Die Vergadering is deur ds. J. J. Prinsloo van Brakpan, die Voorsitter van die Raad, op die bekwame en rustige wyse wat ons so goed van hom ken, gelei.

'n Woord van dank tenslotte aan die gasheer en gasvrou ds. en mev. P. J. Booysen, die leraarspaar van Germiston, en vir die gulle onthaal deur die plaaslike N.H.S.V.-tak.

— *J. F. Stutterheim.*

Benoni, Aug. 1959.

Ai!
meteens is
die winter warmer!
„Koffiehuis"
Koffiehuis
KOFFIE EN SIGOREI MENGSEL
1lb. NETTO

As die kwik daal, is daar niks wat soveel warme genot verskaf nie soos 'n koppie ryk, sterk „Koffiehuis", Suid-Afrika se geliefkoosde koffie. Dis volmaak gebalanseer vir die regte kwaliteit en geur—ja, „Koffiehuis" is die koffie wat u *altyd* sal geniet.

SUID-AFRIKA SE GELIEFKOOSDE KOFFIE

Ook beskikbaar in pakkies van 6d en 1/-.

Kopiereg T.W.B. HB/4771

JEUGRUBRIEK

Vervolg vanaf bladsy 19

winde teen jou bene gewaai word — KEN JY JOU LAND?

En jy wat reis, lê 'n reisdagboek aan. En jy illustreer dit ryk met fotos, kiekies en gedroogde plante. Dis alles so persoonlik getint. Of jou reisgroep lê so 'n dagboek aan en skenk hierdie veelkleurige gedokumenteerde beeld van 'n bepaalde gebied, aan 'n kerk- of skoolargief.

En jy sien 'n droombeeld voor jou verrys — reisburo's nie op kommersiële basis geskoei, nie terwille van die wins georganiseer — maar wat jong volksgenote en burgers oor eie en vreemde berge en seë vervoer teen geringe koste terwille van die wins aan volksopvoeding.

Oom L.M.

'n Oproep aan alle Ringsuperintendente vir Jeugwerk

(N.H.J.V.)

Alle Ringsuperintendente vir Jeugwerk (N.H.J.V.) se aandag word op twee uiters belangrike sake gevestig:

1:—

Voor die einde van 1959 moet u aan ds. Storm die volgende inligting stuur:

a) 'n Volledige lys van jeugverenigings binne u Ring met die name van voorsitter en sekretaris. As daar meer as een afdeling van 'n tak in 'n gemeente bestaan, meld u alleen die naam van die sentrale tak maar u meld die volle ledetal van die sentrale tak sowel as onderafdelings.

2) Die Ringsuperintendent kan die statuut vir Ringsjeugrade by die HAUM bestel teen 6d. per eksemplaar. Die Ringsjeugrade word versoek om dit uit te toets sodat die nodige veranderinge so gou as moontlik aangebring kan word.

'n Volledige verslag van die werksaamhede van die N.H.J.V. moet aan die Ring voorgelê word deur die superintendent en 'n duplikaat moet na afloop van die Ringsitting deur die superintendent aan ds. Storm gestuur word met die nodige wenke van die Ring asook die naam van die superintendent van die N.H.J.V. vir die betrokke Ring vir die jaar.

Elke superintendent van die Ring moet tydens 'n jeugkongres verslag doen van die werksaamhede binne die Ring of moet so 'n verslag aanstuur vir voorlegging. Die volgende N.H.J.V. kongres sal teen die einde van September in Brakpan gehou word.

— *Raad vir Jeugwerk.*

N.H.J.V.

Dordrecht

Kerkstraat 6,
Dordrecht,
30 Junie 1959.

„Rubriek vir die Jeug"
Ds. Le Roux,
Pretoria.

Waarde Heer,

Na die bestaan van die Jeugvereniging vir omtrent 3 maande het ek besluit om hierdie brief aan u te skryf.

Ons het 'n ledetal van omtrent 20 Ons is baie min in getal. Alhoewel ons baie min is probeer ons, ons bes om die Jeugvereniging in stand te hou.

Ons het dan ook 'n baie knap voorsitter. Die ene, mnr. Freek Venter. Ons is aan hom baie dank verskuldig vir alles wat hy tot dusver vir die N.H.J.V. gedoen het.

Na 'n paar byeenkomste het die bestuur op 'n datum vir 'n klein funksie besluit. Almal het baie ywerig begin werk. Ons was vasberade om 'n sukses van die funksie te maak. Dit is gehou op 29 Mei 1959.

Ons wil ook dan van hierdie kans gebruik maak om al die mammies en pappies wat ons so getrou bygestaan het dankie te sê. Na almal baie hard en ywerig gewerk het, het ons 'n reuse sukses daarvan gemaak. Ons het die aansienlike bedrag van £60 gemaak.

Ons het die N.H.J.V. dan ook saam met ds. A. Alberts gestig. Hy het ons ook met raad en daad bygestaan.

Ons hou byeenkomste in die pastorie van ds. en mev. Alberts.

Die Jeugvereniging beywer hom ook daarin om fondse in te samel om vir ons 'n eie kerkie te bou. Die vereniging wil ook dan soveel geld as moonlik daarvoor insamel.

Die gemeente het onlangs *besluit* om 'n kerkie te bou. Almal werk kliphard om fondse in te samel.

Dit alles doen ons net tot eer van Sy Groot en Heilige Naam.

Dra asb. die N.H.J.V.-tak van Dordrecht se beste wense vir voorspoed aan al die ander takke van die N.H.J.V. oor.

Groete,

Die uwe in sy Diens.
— *Mej. R. Lombard,*
Sekretaresse.

AANHOUDENDE MOEGHEID

DR. HEINZ-KLIERSTOFPILLE ONSKATBAAR vir KLIERAANDOENINGE

AFGEMAT EN LUSTELOOS

„Ek het al 'n bottelvol van die beroemde Dr. Heinz-Klierstofpille uitgebruik en voel geheel en al 'n ander mens. Ek is nie meer so moeg en afgemat en ook nie meer so koud en lusteloos nie. Ek het nog nooit vantevore by enige medisyne soveel baat gevind as by hierdie Klierstofpille nie." — Mej. Leriche, Nieuwoudtville. (Geval 928).

HART 10 SLAE ONDER NORMAAL

„Ek moet erken dat Dr. Heinz-Klierstofpille uitstekend vir my was. Ek het nooit gedink dat ek ooit weer my werk sou kon doen nie. My hart het 10 slae onder normaal gewerk. Ek was altyd moeg en lam deur my hele lyf. Die Klierstofpille het wondere verrig." — Mev. R. Bester, van Ladysmith. (Geval 562).

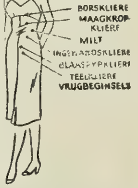

Aanhoudende moegheid, droë vel, hare en naels, oormatige vet, swak geheue ongereeldheid by vrouens, stadige polsslag — al hierdie aandoeninge is gewoonlik aan Klieruitdroging te wyte en die enigste uitweg is behandeling met Klierstowwe.

DR. HEINZ-KLIERSTOFPILLE kos 6/6 per bottel van 100 by alle aptekers.

DR. HEINZ-KLIERSTOFPILLE

Gemeente Pretoria

JAARVERSLAG VAN DIE EVANGELISASIE-KOMITEE: 1959

(Hierdie verslag is reeds lankal ontvang, maar is weens gebrek aan plaasruimte nog nie geplaas nie. Die verslag word gepubliseer om die Kerk bekend te maak met die werk wat in een gemeente gedoen word.)

ALGEMENE OORSIG:

Die toestand het gedurende 1958 min of meer dieselfde gebly, maar daar is tekens wat 'n goeie belofte inhou vir 1959. Vooroordeel word minder; belangstelling neem geleidelik toe, en steeds meer word gemeentelede sendingsbewus. Met die spontane hulp van die N.H.J.V., die steeds toenemende bydraes wat deur die kerkraadslede ingebring word, die troue ondersteuning van die Sondagskool en van 'n paar anonieme donateurs wat jaarliks so ruim bydra — is daar alle hoop dat ons uiteindelik sal kan sorg vir 'n aansienlike finansiële ondersteuning van hierdie uiters belangrike werk. Die veld is ryp vir die oes — maar arbeiders en fondse is min!

DIE KOMITEE:

Die komitee in ons gemeente bestaan uit:

Ds. S. P. van Rensburg — Voors.

Ds. P. M. Smith — Vise-Voors.

Mevr. L. Segaar — Sekretaresse, Penningmeester en kollektant vir Sunnyside.

Verder:
Oudl. A. Breytenbach — kollektant vir die suidelike wyke van die stad.

Oudl. J. A. Swiegers, kollektant vir die sentrale stadsgebied.
Diak. D. G. Strydom — kollektant vir Riveria,

Mevr. R. Loader — kollektante vir Rietondale en

Mej. Betty Coertze — kollektante vir die gebied Lyttelton.

Ds. Smith het vir die jaar 1958 as Voorsitter opgetree tydens die afwesigheid van ds. Van Rensburg met studieverlof.

VERGADERINGE:

Komitee vergaderinge is gehou in Februarie en September, 1958 en 'n algemene vergadering op 18 Mei.

WERKSAAMHEDE

Teneinde die dringende behoefte aan evangelisasiewerk opnuut onder die aandag van die gemeente te bring is 'n algemene vergadering gehou in die kerkgebou op Sondag 18 Mei, onmiddellik na die aanddiens. Na 'n boeiende preek deur dr. P. S. Dreyer oor die sendingopdrag in Matt. 28:19 het 'n groot aantal gehoor gegee aan die oproep om na die diens te bly vir 'n vergadering in verband met die sendingwerk van ons kerk. Ds. Smith het as Voorsitter kortliks verslag gegee van die samestelling en werk van die plaaslike komitee. Dr. Dreyer het daarna die volgende verduidelikinge toegevoeg:

1. *Ons kerk se beleid is om 'n selfstandige Bantoe kerk op te bou.*
2. *die moelikhede waarmee die Raad vir Evangelisasie te kampe het veral finansiële.*

Die opleidingskoste is nog gering — maar die fondse ontbreek vir die salarisse van die werkers. Die onmiddelike behoeftes is £5,000 per jaar om die werk heel beskeie te kan voortsit, terwyl die hele Hervormde Kerk in 1957 slegs £2,000 byeengebring het. In Natal is 'n sendingveld van 200,000 naturelle vir bearbeiding aan die Hervormde Kerk toevertrou. Minstens drie predikante en vyf evangeliste is dus onmidellik daar nodig, terwyl ons met slegs een man daar moet begin. Die arbeidsveld is so geweldig groot dat dit minstens 100 werkkragte vereis, maar belangstelling in die Hervormde kerk is nog so flou dat bv. Zulu met volledige opleiding nou die groot arbeidsveld alleen behartig, en dit doen vir £20 per maand.

BESLUITE:

In die volgende Komiteevergadering is toe besluit om die werk verder onder die aandag van die gemeente te bring.

a. *deur die verskillende gemeentelike liggame nl. die N.H.S.V., die NH.. J.V. en die Sondagskoolbestuur te versoek om elk 'n skakelid op die komitee te benoem.*

b. *die insameling van evangelisasiefonds deur kerkraadslede in hulle wyke weer onder die aandag van die kerkraad te bring in die eersvolgende vergadering.*

c. *Mej. Bettie Coertze, wat hulp aangebied het, te vra om as lid op die komitee te dien en die werk op Lyttelton te behartig.*

FINSASIËLE VERSLAG 1958:

Alle gelde word afgedra aan die kassiers van die gemeente, wat kwartaalliks die ontvangste opstuur na die Administrateur van die Kerk. Bydraes wat deur die kerkraadslede ontvang en afgedra word aan kassier Landsberg, gaan — deur 'n onderlinge reëling — ook deur ons boeke, sodat die komitee oor die nodige inligting beskik in verband met die belangstelling van gemeentelede.

OORSIG:

Ontvangste gedurende 1957 en 1958:

1957

Anonieme bydraes (25, 50, 25, 40)	£140	0	0
Groot donasies (24, 25)	49	0	0
Sondagskool	25	0	0
Pinksterkollektes	21	12	4½
TOTAAL	£235	12	4½
Sistematiese bydrae deur gemeentelede	97	1	6
GROOT TOTAAL	£332	15	10½

1958

Anonieme bydraes (20, 30, 55, 25)	£130	0	0
Grootdonasies (25, 5)	30	0	0
Sondagskool	25	0	0
Pinksterkollektes	19	4	9
N.H.J.V.	50	0	0
TOTAAL	£254	4	9
Sistematiese bydraes deur gemeentelede	114	10	9
GROOT TOTAAL	£368	15	6

Daar het dus in 1958 maar net ongeveer dieselfde bedrag ingekom as in die vorige jaar (t.w. £36 meer) maar verblydende tekens is:

a. *die mooi gebaar van die N.H.J.V. wat 'n funksie gereël het, waardeur hulle 'n bedrag van £50 kon oorhandig.*

b. *die steun van 'n paar kerkraadslede, wat gedurende die tweede helfte van die jaar die goeie saak in hulle wyke behartig het en £43/11/9 ingebring het.*

Vol vertroue en verwagting gaan ons die nuwe jaar 1959 in, met die oog gerig op die Heer van die oes, wat gesê het by sy afskied:

„MAAK DISSIPELS VAN AL DIE NASIES . . . . ”
en wat aan die opdrag die belofte toegeveg het:

„EK IS MET JULLE AL DIE DAE TOT AAN DIE VOLEINDING VAN DIE WÊRELD.”

— *L. Segaar,*

Sekretaresse.

Gemeentelike Berig

Op Saterdag 1 Augustus om 2.30 nm. was dit 'n voorreg vir ons gemeente om Ds. en mev. H. R. Visser en kinders hier te ontvang as ons Pastoriepaar. Ons kan hulle verseker dat ons lank en angstig uitgesien het na hierdie dag en dat ons gretig is om ons werksaamhede saam met hulle te hervat. Ons was 18 maande herderloos en ons wil ook met hierdie geleentheid ons dank en waardering uitspreek teenoor ds. G. G. Labuschagne van Salisbury wat ons so getrou bedien het en met wie ons so hartlik saam gewerk het.

Ons is 'n klein gemeente maar tenspyte daarvan het ons nie die lyne laat slap hang nie en deur die goedheid en die genade van die Allerhoogste staan ons nie beskaamd teenoor wat ons verrig het in die tyd wat ons geen leraar gehad het nie. Dit is verblydend dat almal hul verantwoordelikheid besef het en soveel as moontlik gedoen het ter bevordering en instandhouding van ons kerk.

Die Presbiteriaanse Kerkraad van Umtali was so gaaf om hulle Kerksaal vir ons aan te bied ten tye van die ontvangs en die Bevestiging van Ds. Visser was in die N. G. Kerk op Umtali; dus hartelike dank en waardering teenoor hierdie twee gemeentes.

Die geselllige ontvangs van ds. en mev. Visser is gereël en ge-organiseer deur die gekombineerde Kerkraad van die gemeentes Macheke, Welgetroos, Chipinga en Umtali.

Die program het vlot verloop en almal het dit geniet.

Ons het die voorreg gehad om ds. Mouton, voorsitter van die Ring van Rhodesië, hier te hê en hy het ook die groete van die Ring oorgebring: Ds. Labuschagne was serimoniemeester. Die Groetes van drie ander Kerke is oorgebring deur die volgende persone: Ds. Shaw vir die N. G. Kerk, Oudl. Prinsloo vir die Geref. Kerk, Ds. Adams vir die Presbiteriaanse Kerk, Die susters van ons gemeentes het gesorg vir genoeg eet en drink goed.

Die bevestiging van ds. Visser is waargeneem deur ds. Mouton van Lusaka en die indrukwekkende woorde wat hy tot ons gespreek het uit Openbaringe 13 van vers 1 - 10 sal nog lank weerklank vind in ons hart en gees.

Ds. Visser se intreerede was Sondagoggend om 10.30 in ons eie Kerk op Odzi en sy preek oor I Kor. 2 vers 9 het vir ons baie beteken. By die geleentheid is daar ook 3 kinders gedoop.

Ons wil nogmaals vir Ds. en mev. Visser en hul huisgesin hartlik welkom heet en die hoop uitspreek dat hulle 'n lang en gelukkige verblyf in ons gemeente sal hê en dat die Here vir hulle lig en leiding op hul pad sal gee.

M. C. Barnard.

+ + +

De Eerste Vrouwelijke Predikant

(Beriggie oorgeneem uit die Hervormde Kerkblad van Haarlem, Nederland:)

De eerste vrouwelijke predikant in Nederland heeft het beroep aangenomen naar de gemeenten Oosthuizen, Kwadijk en Middelie. Het is mej. I. C. Jansen te Oosthuizen, die reeds als vicaris in deze gemeenten werkzaam was.

Het breed moderamen van de generale synode verleende haar dispensatie, waardoor zij beroepbaar was in de N.H. Kerk. Tijdens een vergadering van het breed moderamen heeft mej. Jansen de belofte afgelegd en heeft de waarnemend praeses, Ds. P. G. van den Hooff, haar na dit historisch moment toegesproken, waarbij hij haar Gods zegen toewenste op haar werk.

— P.K.

Talle Gemeentes Spog met Orrels soos Hierdie

- **Ons het meer as 50 jaar ondervinding in die bou van orrels !**
- **Reeds meer as 400 orrels is deur ons in die Unie geinstalleer !**
- **Orrels vir Kerke, Skole en Huise !**
- **Kerkklokke in alle groottes van suiwer Koper en Tin! (Brons).**
- **Gehoorstelle vir dowes !**
- **Klein Nuwe twee - manuaal en pedaal pyp orrels met swel kas — vanaf £1,500.**
- **Klein een Manuaal — vanaf £900.**

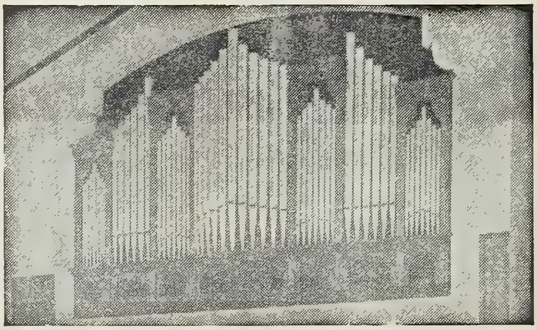

Cooper, Gill & Tomkins (Edms.) Beperk

STAIBSTRAAT 33 DOORNFONTEIN JOHANNESBURG

Ook in Kaapstad — Port Elizabeth — Durban

Hoeksteenlegging

● Vervolg vanaf bladsy 8

uitgespreek dat hy by hierdie heuglike gebeurtenis teenwoordig kan wees. 'n Besondere woord van waardering het Adv. Vorster uitgespreek vir die werk wat deur die Hervormde Kerk in die volkslewe gedoen word en in die besonder verwys na die Kinderinrigtings en ander Tehuise van die Kerk en dit as modelinrigtings bestempel. Hy het vervolg:

„Ook namens die Argiefwese wil ek sê dat ons besonder dankbaar gestem is oor die toeganklikheid wat u Kerk se argiewe nou verkry. Ek wil u besonder daarmee gelukwens en deur u 'n woord van persoonlike gelukwense aan Prof. Engelbrecht dat u nie alleen u argiefstukke vir die Kerk bewaar het nie, maar ook vir die hele volk. U het dit bewaar ten spyte van die feit dat u nie oor die fasiliteite beskik het van 'n gebou soos hierdie wat nou hier tot stand gebring word nie. Die argiefstukke en dokumente wat u bewaar het, mag nie tot niet gaan nie, maar moet vir die nageslag behoue bly. Wat dit betref stel u Kerk 'n besonder mooi voorbeeld aan ons Kerke, inrigtinge en instellings. Ek wil van harte vertrou dat hierdie voorbeeld weerklank oor die lengte en breedte van die land sal vind.

Waar u nou hierdie gebou daargestel het, wil ek nie alleen my gelukwense en my dank en waardering oorbring nie, maar vertrou dat wanneer hierdie gebou voltooi is, wanneer al die ander wat u genoem het daargestel is, hierdie gebou nie alleen sal dien om die belange van u Kerk te dien nie, maar waar u Kerk altyd die nouste verband met die volk het en gehou het, dat dit ook sal dien tot bevordering van die ideale van ons Afrikanervolk."

Na hierdie woorde van Adv. Vorster, het Sy Eksellensie die Ambassadeur van Nederland aan die woord gekom. In foutlose, aksentvrye Afrikaans het hy die belangstellendes toegespreek en begin om te sê dat hy hom besonder daarin verheug dat hierdie ideaal van Prof. Engelbrecht om 'n Kerkargief en Museum te sien verrys ,nou werklikheid word. As 'n persoonlike vriend van Prof. Engelbrecht beskou Sy Eksellensie dit as 'n groot vreugde in die lewe van Prof. Engelbrecht dat hy, hoewel hy nou sy professoraat neergelê het, hom nou met sy lieflingstaak mag besig hou nl. die versameling en ordening van argiefmateriaal. Daarna het mnr. van der Berg 'n lys voorgelees van geskenke wat uit Nederland vir die Kerkargief bestem is waaronder as skenkers vermeld word die Algemene Synode van die Nederlandse Hervormde Kerk en verskillende openbare liggame en privaat persone. Tenslotte het hy gesê:

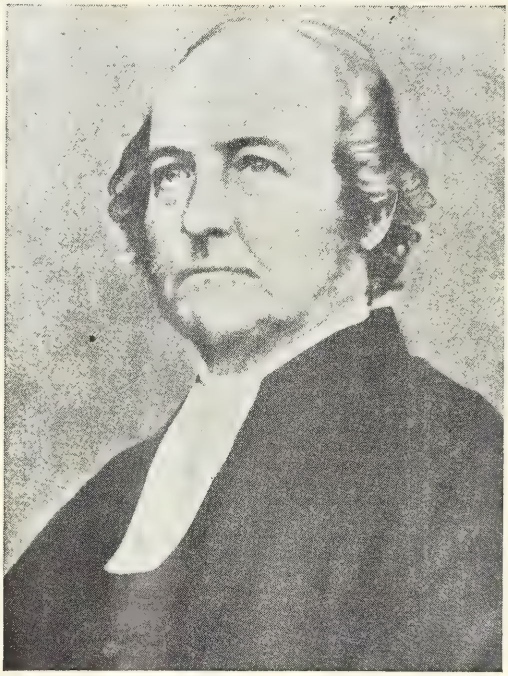

Ds. Dirk van der Hoff na wie hierdie gebou vernoem is.

„Nou wil ek graag eindig met die wens dat die oprigting van hierdie gebou sal bydra tot die bloei van die Kerk, die Kerk van ons vaders."

Hierna het ds. Dreyer die Buitegewone Gesant en Gevolmagtigde Minister van die Staat Israel, mnr. Bavly, aan die woord gestel. Mnr. Bavly wat die gehoor in Nederlands toegespreek het, het gewag gemaak van sy vreugde dat hy hier mag wees en dat hy 'n kosbare geskenk wat uit die Vierde Eeu n.C. dateer as geskenk van die Staat Israel hier aan die Kerk mag aanbied. Hy het gemeld dat sy Regering in Israel met groot vreugde hierdie geleentheid aangegryp het om 'n museumstuk aan ons Kerk te skenk omdat die Staat Israel hom op 'n besondere wyse met Suid-Afrika verbonde voel. Hy het o.a. ook gesê:

„Dit is vir my 'n groot eer dat ek hierdie geskenk aan u mag oorhandig en ek spreek die hoop uit dat dit 'n versterking mag word vir u Kerk en dat dit ook sal bydra tot steeds verdere versterking van die groot en diepe bande tussen u land en my land."

Hierna het die heer P. H. Gaschignard, wat die Ambassadeur van Frankryk verteenwoordig het, vermeld dat die Franse Hervormde Kerk 'n museumstuk aan die Kerkmuseum sal stuur om daarmee die bande van dié Kerk met ons Kerk te beklemtoon. Ter gelegener tyd sal hierdie geskenk oorhandig word aangesien dit nie betyds uit Frankryk gekom het nie.

● Vervolg op bladsy 28

Die Hervormer

Offisiële Orgaan van die Ned. Herv. Kerk van Afrika.

ADVERTENSIETARIEWE:

Geboorte-, Verlowings-, en Huwelike, 10/- vir 'n makisimum van 60 woorde. en 2d. per woord bo 60 woorde vooruitbetaalbaar.

DOODSBERIGTE EN IN MEMORIAMS 10/- per plasing.

Advertensies en Adresveranderinge (vermeld sowel oue as nuwe adres) aan:

DIE ADVERTENSIE-
BESTUURDER
DIE HERVORMER,
BUS 171 - KRUGERSDORP

Advertensies moet gestuur word aan die Advertensiebestuurder nie later as die 1ste van die maand voorgaande publikasie.

As foto geplaas moet word: £1/12/6 ekstra vir die maak van 'n drukkersblok

GRAFSTENE EN MONUMENTE

GEMAAK UIT DIE BESTE PRETORIA - GRANIET

Word afgelewer en opgerig op enige dorp en plaas.
Pryse na elkeen se vermoë

PRYSLYS en
KATALOGUS
op AANVRAAG!

J. P. E. ROODE
Posbus 163 — Foon 308
ERMELO

DOODSBERIGTE

Dit het die almagtige God behaag om die siele van ons tans gestorwe broeders en susters wie se name hieronder vermeld word, tot Hom te neem. Hulle liggame is aan die aarde toevertrou in die vaste en sekere hoop van die opstanding tot die ewige lewe deur ons Here Jesus Christus wat die vernederde liggaam aan sy verheerlikte liggaam gelyk sal maak. Die familie treur oor hulle heengaan en die Hervormde gemeenskap treur saam.

VAN ROOYEN — Frederika Zagareia Elisabeth (geb. Willemse). Ons dierbare eggenote, moeder en grootmoeder oorlede 27 Julie 1959 in die ouderdom van 72 jaar.

Die bedroefde eggenoot F. J. B. van Rooyen, kinders Driekie, Jakkie, Babie en Kleinie.

Koningsveld,
P.K. Roossenekal,
Dist. Middelburg,
Transvaal.

LANDMAN — Dinkie Cecilia my dierbare eggenote en ons moeder oorlede op 13 Augustus 1959 in die ouderdom van 56 jaar.

Bedroefde eggenoot M. J. M. Landman en kinders.

Oatlands,
Vryburg.

SMIT — Daniel Stephanus (Daantjie) Ons geliefde eggenoot en vader oorlede 15 Mei 1959 in die ouderdom van 48 jaar.

— R. Smit en kinders.

Bosmansrust.

VAN RENSBURG — M. C. J. Ons suster. Oorlede 25 Julie 1959 in die ouderdom van 85 jaar.

Treurende suster J. P. Swanepoel.

Die President

● Vervolg van bladsy 6

standbeeld sal aan die hele land behoort.

Hierdie standbeeld van President Kruger vertolk vandag 'n grootser gedagte as die standbeeld in Pretoria wat 'n ou man voorstel en met die geld van 'n goedgesinde Jood bekostig is. Dit is ook baie anders as die Rustenburgse standbeeld van die geboë President in ballingskap en wat deur die welwillende bemiddeling van Generaal Smuts in die dorp aan die voet van die Magaliesburg opgerig is.

Die Krugersdorpse standbeeld van President Kruger kom uit die Volk en behoort aan die Volk van Suid-Afrika.

—Dr. J. J. van Tonder, Voorsitter van die Krugersdorpse President Kruger-Standbeeldkomitee.

KOOP U
BOEKE
by
HAUM
Posbus 460
PRETORIA

Ondersteun
die
N.H.W.-PERS
Posbus 171
Krugersdorp

IN MEMORIAM

In liefdevolle herinnering dink ons terug aan ons ontslape dierbares wat ons vooruitgegaan het en nou rus van hulle arbeid. Ons mis hulle nog steeds, maar treur nie oor hulle soos die ander wat geen hoop het nie. Ons dank God vir wat hulle deur sy genade beteken het.

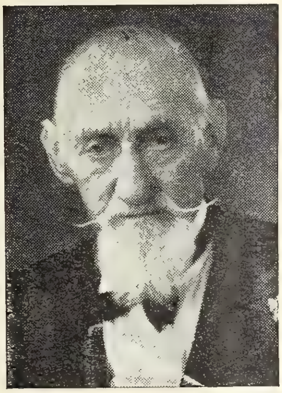

SNYMAN — Matthys Machiel, ons dierbare eggenoot, vader, grootvader, en oorgrootvader, oorlede op 14 September, 1957, in die ouderdom van 79 jaar.

Diep treurende eggenote, kinders, kleinkinders en agter kleinkinders.

— M. C. Snyman.

Curriestraat 72,
Roodepoort-Wes.

DE BRUYN — Albertus Johannes, oorlede 6 September 1959, ons dierbare eggenoot, vader en grootvader.

Verlangende eggenote, kinders, kleinkinders en agter kleinkinders.

— Eggenote H. M. E. de Bruyn.

P. G. de Villiers,
Kraalkop,
Posbus 79,
Fochville.

BOTES — Johannes Jacobus. Oorlede 21 September 1958, my teerbeminde eggenoot en ons liefdevolle vader en oupa, in die ouderdom van 18 jaar.

Treurende eggenote Ella Botes, kinders en kleinkinders.
Wolmaransstad.

SNYMAN — Martha Christiana (gebore Scott) ons liewe moeder gebore 30 April 1887, oorlede 27 Augustus 1959 in die ouderdom van 72 jaar. Die bedroefde kinders, kleinkinders en agter kleinkinders.

ELS — My dierbare moeder, oorlede 16 September 1943, my liewe dogter 22 Augustus 1954, my dierbare man 10 September 1956 en my vader 21 Oktober 1956.

Steeds verlangende Hester Els
(getroud Engelbrecht)
Silverton.

ZWAGEMAKER — Johannes, oorlede 28 September 1958, my liefdevolle eggenoot, vader en grootvader.

— Mev. H. A. Zwagemaker.

Flowerstraat 127,
Capital Park,
Pretoria.

BURE — Papa, oorlede 12 Julie 1959. Treurende Mamsie, kinders, kleinkinders en agterkleinkinders.
P.K. Hendrina.

KOEKEMOER — Gert. Oorlede 30 Oktober 1957. Twee jaar van stille trane en diepe verlange is reeds verby.

Verlangende kinders en kleinkinders — Thys en Maryna.

KOEKEMOER — Elizabeth (gebore Delport). Oorlede 11 September 1937.

In liefdevolle herinnering dink ons terug aan ons ontslape Moeder weggeneem van ons reeds 22 jaar gelede.

Ons eer u onvergeetlike nagedagtenis. – Myrna.

PAS VERSKYN!

„Paradys of Oerwoud"

— *deur* —

W. F. HUYZERS

Vyftien uitgesoekte preke wat handel oor die spanninge en probleme wat die moderne, veranderde maatskappy en wêreld meebring. Ds. Huyzers sien die spanning as 'n botsing tussen die „Oerwoud" — die sondige wêreld wat leef uit die dierlike drif — en die „Paradys," die allesoorwinnende wêreld van Gods liefde in Jesus Christus.

Prys: 12/6

Verkrygbaar by u naaste boekhandelaar of by:

HAUM,
MONARCHGEBOU 303,
LANGSTRAAT 58,
KAAPSTAD

— *en* —

HAUM,
POSBUS 460
PRETORIA

Hoeksteenlegging

● Vervolg vanaf bladsy 25

Tenslotte het die Gesant van Switserland in Afrikaans die aanwesiges toegespreek en vermeld dat hy namens die Switserse Hervormde Kerk sy gelukwense en groete moet oordra. Tot sy spyt het die geskenk wat deur die Switserse Kerk belowe is, nog nie in Suid-Afrika aangekom nie maar dit sal aan die Kerk oorhandig word lank voor die voltooiing van die gebou. Met sy beste wense het die Gesant, mnr. Kapeller sy kort woord afgesluit.

Tot slot het ds. T. F. J. Dreyer al die sprekers en aanwesiges andermaal bedank vir hulle teenwoordigheid en in die besonder die sprekers wat ook geskenke aan die Kerkmuseum oorhandig het. Hy het afgesluit:

„Die Hervormde Kerk in Suid-Afrika wil hom nie afsonder nie, maar graag die hand aanneem wat ons gereik word en weer die hand aan hulle terugreik. Ons is besonder dankbaar vir al die skenkings wat gemaak is."

Net voordat die aanwesiges uiteen is om verversings te gaan gebruik, is 'n gelukwens en boodskap van dr. K. H. E. Gravenmeyer aan die Kerk deur middel van 'n bandopnamemasjien voorgespeel waarin Dr. Gravemeyer sy gevoelens uitgespreek het. Omdat Dr. Gravemeyer so 'n bekende en gewaardeerde figuur ook in ons Kerk geword het, word sy boodskap elders in hierdie uitgawe in sy geheel opgeneem.

So het die kort, interessante en geskiedkundige gebeurtenis ten einde geloop. Dit was egter maar die dag van die begin en almal is daarvan oortuig dat hierdie gebou van groot waarde vir die Kerk sal wees in die hede en die toekoms.

— *A. D. Pont.*

BOODSCHAP AAN DE NEDERDUITSCH HERVORMDE KERK VAN AFRIKA

Bij de Jan van Riebeeckherdenking in 1952, had ik het grote voorrecht in het Stadion te Kaapstad bij de overhandiging van de Niewe Nederlandse Bijbelvertaling uit te spreken, dat op een hoogst belangrijk punt nog de volle aandacht moest worden gevestigd:

Jan van Riebeeck heeft de Statenbijbel naar Zuid-Afrika gebracht.

De Bijbel in de Statenvertaling is niet alleen voor de Kerk, de Staat en het Volk van Nederland van onschatbare waarde geweest, maar heeft ook in Zuid-Afrika onder de Zegen Gods ontzaglike invloed geoefend.

Deze Bijbel was het, waaruit het kerkelijk en het volksleven is opgebloeid en is geleid.

Deze Bijbel was het, welke de Voortrekkers niet alleen in geestelijke, maar ook in letterlijke zin tot richtsnoer strekte.

Deze Bijbel heeft Uw roemrijk voorgeslacht troost en bemoediging gegeven op de Grote Trek naar het onbekende land.

Deze Bijbel heeft door zijn stoer Nederlands niet alleen de taal in Nederland gevormd, maar is ook een van de bronnen waaruit Uw schone taal, waarvan dit jaar als van een taalwonder kan worden gesproken, zo rijkelijk heeft geput.

Welk een zegen dat thans de Bijbel in de bloemrijke taal, waarin de ziel van Uw volk spreekt, is overgezet en waaruit het Evangelie wordt gebracht aan oud en jong.

Gaarne wil ik uiting geven aan mijn diepe verbondenheid met Zuid-Afrika en mijn grote dankbaarheid uitspreken voor de verrijking welke mijn leven door het verblijf te midden van Uw volk heeft ontvangen.

Het is mij een grote eer, dat mij niet alleen een eredoctoraat door de Universiteit van Pretoria werd verleend, maar vooral ook, dat ik met zoveel begrip en liefde in de Nederduitsch Hervormde Kerk en haar predikantenkring werd opgenomen.

Het is mij een vreugde, dat ik op dit ogenblik gelegenheid heb een bijzonder accent te geven aan de uiting van mijn gevoelens.

Ik heb besloten onze oude familie-Statenbijbel met koperen beslag en sloten aan Uw Kerk ten geschenke aan te bieden en ik hoop, dat deze een plaatsje mag krijgen in Uw niewe archief, over welks stichting ik mij met U verheug.

Ik weet met dit geschenk in de geest van wijlen mijn Vader Dr. E. C. Gravenmeyer te handelen, die zozeer heeft meegeleefd in de strijd Uwer vaderen tegen onrecht, list en bruut geweld.

Zijn laatste gebed als predikant in de gemeente Utrecht in April 1900 was voor de Boeren, na een preek over de Gideonsbende, welke met weinigen velen overwon. Twee weken daarna, 15 April 1900, op 1ste Paasdag, is hij in Gods Heerlikheid ingegaan. Als jongen zat ik in de kerk en nooit heb ik dit gebed vergeten.

Maar niet in de eerste plaats acht ik hierom dit geschenk zinvol.

Bovenal zij U deze Bijbel als een herinnering aan de geestelijke band welke Uw volk en Uw kerk verbindt met Neerlands volk en Neerlands kerk. Nederland is als een Staat met de Bijbel groot geworden.

Gelukkig het land waarvan de Overheid de zorg voor de Bijbel als een van zijn taken ziet, maar artikel 36 der Nederlandse Geloofsbelijdenis, gelijk eens de Staten Generaal der Nederland. Zij verstonden, dat een volk zonder de Bijbel verwildert. Het zijn de ideeën van die Franse Revolutie woordoor de Bijbel in Nederland uit het openbare leven is teruggedrongen.

Moge Uw volk daarvoor worden bewaard. Alleen in de dienst van God is de ware vrijheid gewaarborgd.

Moge God de Vader van onze Here Jezus Christus U behoeden en bewaren onder Zijn zegenrijke regering.

Dat juist Professor S. P. Engelbrecht dit geschenk bij zijn terugkeer van zijn kort geleden aan Nederland so succesvolle bezoek naar Zuid-Afrika wilde meenemen, is voor mij treffend.

Door goed gerucht en boos gerucht heeft hij gestreden om de klare waarheid der kerkhistorie te doen zegevieren. Hij is het, die meer dan iemand anders de band met die Moederkerk in Nederland heeft gezien en versterkt.

Hij heeft de bronnen nagespeurd en daardoor veel misverstand weggenomen.

Dat u in het mettertyd te openen archief en museum zijn grotewetenschappelijke arbeid haar bekroning zal vinden, is een zegen voor alle kerken in Zuid-Afrika.

Moge dwars door alle gescheidenheid der kerken in Nederland en Zuid-Afrika, ja, in de gehele wereld, hoe langer hoe dieper worden verstaan.

Een kudde en een Herder.

K. H. E. Gravemeijr.

Wassenaar, 15 Julie 1959.

Koop al u boeke
by

HAUM

Posbus 460
Pretoria

DIE DIENS VAN DIE BARMHARTIGHEID

Dit word nou weer haas tyd dat ons ons moet klaarmaak om te organiseer vir „Die Transvaler se Kersfeesfonds.” Ons dink met dankbaarheid aan al die gewilliges wat dit in die verlede met hulle ywerige insameling moontlik gemaak het dat die Ondersteuningsraad soveel bystand kon verleen aan honderde behoeftiges.

Het al die gemeentes van ons Kerk hulle plig gedoen? Het al die lidmate hulle plig gedoen?

Ons druk verlede jaar se ontvangste hier af, met dank teenoor al die gemeentes, N.H.S.V.-takke, Sondagskole en Jeugverenigings vir die pragtige werk. As u dink u gemeente het swak gedoen, doen 'n bietjie navraag, miskien kan u help om die agterstand in te haal.

— *A. B. van N. Herbst.*

TRANSVALER KERSFEESFONDS

Bydraes deur Gemeentes, N.H.S.V.-takke en andere tot die „Transvaler se Kersfeesfonds ten bate van die Ondersteuningsraad — 1958.

RING VAN JOHANNESBURG

N.H. Gemeente Johannesburg	£ 45	0	0			
N.H.S.V., Johannesburg	37	11	9			
Sondagskool, Gemeente Johannesburg	5	0	0			
Jeugvereniging, Gemeente Johannesburg	5	0	0	92	11	9
N.H. Gemeente Turffontein	64	1	3			
N.H.S.V., Gemeente Turffontein	19	15	0	83	16	3
N.H. Gemeente, Kensington	—	—	—	—	—	—
N.H. Gemeente, Newlands	20	0	0	20	0	0
N.H. Gemeente, Johannesburg-Noord	3	7	9	3	7	9
N.H.S.V., Gemeente, Brixton	5	0	0	5	0	0
N.H. Gemeente, Johannesburg-Wes	185	0	0			
N.H.S.V., Gemeente, Johannesbrug-Wes	5	0	0	190	0	0
N.H. Gemeente, Melville	65	16	11			
N.H.S.V., Gemeente, Melville	5	0	0	70	16	11
Ned. Herv. Gemeente, Louis Brandt	5	7	6	5	7	6
N.H. Gemeente, Johannesburg-Suid	2	4	6			
N.H.S.V., Gemeente, Johannesburg-Suid	1	0	0	3	4	6
Ned. Herv. Gemeente, Noord-Rand	—	—	—	—	—	—
N.H.S.V., Gemeente Suid-Rand	11	15	0			
N.H. Gemeente, Suid-Rand	6	12	0	17	17	0
N.H. Gemeente, Crosby	30	4	9	30	4	9
				£522	6	5

RING VAN GERMISTON

N.H. Gemeente, Germiston	16	13	6	16	13	6
N.H.S.V., Gemeente, Brakpan	5	0	0	5	0	0
N.H. Gemeente, Boksburg	20	15	4			
N.H.S.V., Gemeente, Boksburg	15	0	0	35	15	4
Ned Herv. Gemeente, Springs	23	5	6			
N.H.S.V., Gemeente, Springs	8	14	0	31	19	6

● Sien langsaan

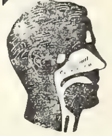

Vergrote mangels

Die beste behandeling vir vergrote mangels is BUCCALENE. Volwassenes moet met BUCCALENE gorrel en dit dan insluk sodat die keel regstreeks behandel word en die oorsaak van die siekte deur die gestel behandel word. Kinders wat te jonk is om te gorrel, moet hul kele met BUCCALENE laat verf en ook 'n bietjie gegee word om te drink. BUCCALENE vernietig gewis die kieme en toksiene in die keel en bloed wat die grondoorsaak van Chroniese Mangelontsteking is. Onmiddellike behandeling met BUCCALENE sal, in die meeste gevalle, die noodsaklikheid van 'n pynlike en soms gevaarlike operasie uitskakel.

Buccalene

VRA U APTEKER OM BUCCALENE VIR U TE KRY AS HY DIT NIE VOORRADIG HET NIE. PRYS 6/- PER BOTTEL.

2077D

RESIDENSIE HOTEL
F. Groeneveld (Bestuurder)
SCHOEMANSTRAAT 185
Bus 548 — Foon 2/1712
Die plek waar die vooraanstaande Afrikaners tuis gaan.
— ook —
Van Riebeeck Hotel
ANDRIESSTRAAT 388
PRETORIA
Foon 2/2756

VERNIETIG AAMBEIE

Nuwe, Amerikaans geformuleerde CHINAROID stop die pyn en gejeuk van aambeie binne 10 tot 20 minute. Die spesiale, antiseptiese bestanddele laat seer, geswelde weefsels gou krimp en gesond word. Dan kan u in gemak werk, ry, loop en sit. Beëindig u lyding vandag nog. Koop CHINAROID by die apteek.

ONDERSTEUN ONS ADVERTEERDERS

Die Diens van die Barmhartigheid

● Vervolg van vorige bladsy

N.H.S.V., Gemeente, Zuurfontein	10 0 0	10 0 0
N.H. Gemeente, Benoni	55 0 0	55 0 0
N.H. Gemeente, Primrose	84 1 0	
N.H.S.V., Gemeente, Primrose	17 4 6	101 5 6
N.H. Gemeente, Alberton	49 17 6	
N.H.S.V., Gemeente, Alberton	16 0 0	65 17 6
N.H. Gemeente, Primrose-Oos	50 0 0	50 0 0
N.H S.V., Gemeente Edenvale	2 12 0	2 12 0
N.H. Gemeente, Elsburg	— — —	— — —
		£374 3 4

RING VAN S.W.A.

N.H.S.V., Gobabis	2 0 0	2 0 0
N.H.S.V. Otjiwarongo	1 0 0	1 0 0
N.H.S.V. Windhoek	2 0 0	2 0 0
		£ 5 0 0

RING VAN RHODESIË

N.H. Gemeente, Lusaka	5 0 0	5 0 0
N.H.S.V., Gemeente Kitwe	5 0 0	5 0 0
		£ 10 0 0

RING VAN ZEERUST.

N.H. Gemeente, Zeerust	38 15 6	
N.H.S.V., Gemeente Zeerust	20 13 6	59 9 0
N.H.S.V., Gemeente Lichtenburg	216 0 0	216 0 0
N.H. Gemeente, Delareyville	19 6 0	19 6 0
N.H. Gemeente, Schweizer-Reneke	17 3 6	17 3 6
N.H.S.V., Gemeente Mafeking	2 0 0	2 0 0
N.H.S.V., Molopo	4 10 6	4 10 6
N.H.S.V., Vryburg	11 12 2	11 12 2
N.H. Gemeente, Stella	16 17 0	
N.H.S.V., Gemeente Stella	5 2 0	21 19 0
N.H. Gemeente, Coligny	1 9 0	1 9 0
N.H. Gemeente, Sannieshof	61 13 0	61 13 0
N.H. Gemeente, Groot Marico	— — —	— — —
N.H.S.V., Gemeente Groot Marico	5 0 0	5 0 0
		£420 2 2

RING VAN HEIDELBERG

N.H. Gemeente, Heidelberg	£ 29 3 5	
N.H.S.V., Gemeente Heidelberg	40 0 0	69 3 5
N.H. Gemeente, Vereeniging	72 16 10	
N.H.S.V., Gemeente Vereeniging	24 7 9	97 4 7
N.H. Gemeente, Greylingstad	5 0 0	
N.H.S.V., Gemeente Greylingstad	2 0 0	7 0 0
N.H.S.V., Gemeente Vanderbijlpark	10 15 1	
Jeugvereniging, Vanderbijlpark	3 0 0	13 15 0
N. H. Gemeente, Evaton	22 0 10	
N.H.S.V., Gemeente Evaton	8 0 0	30 0 10
N.H.S.V., Gemeente Duncanville	16 0 0	16 0 0
N.H.S.V., Gemeente Morgenzon	15 0 6	15 0 6
		£ 255 4 5

RING VAN DULLSTROOM

N.H.S.V., Gemeente Lydenburg	£ 5 0 0	£ 5 0 0
N.H. Gemeente, Sabie	5 0 0	5 0 0
N.H.S.V., Gemeente Waterval-Boven	2 0 0	2 0 0
N.H. Gemeente, Kampersrus	14 0 0	14 0 0
N.H. Gemeente, Dullstroom	10 0 0	10 0 0
N.H S.V., Gemeente Stoffberg	0 10 0	0 10 0
N.H. Gemeente, Hendrina	1 15 0	1 15 0
N.H. Gemeente, Ermelo	6 0 0	6 0 0
N.H. Gemeente, Chrissiesmeer	6 15 6	
N.H.S.V., Gemeente Chrissiesmeer	5 0 0	11 15 6
		£ 56 0 6

RING VAN PIETERMARITZBURG

N.H. Gemeente, Volksrust	20 0 0	20 0 0
N.H. Gemeente, Piet Retief	0 12 6	0 12 6
N.H. Gemeente, Durban	10 0 0	10 0 0
N.H.S.V., Gemeente Glencoe	5 0 0	5 0 0
		£ 35 12 6

RING VAN PRETORIA

N.H. Gemeente, Pretoria	£266 6 10	
N.H.S.V., Gemeente Pretoria	25 0 0	291 6 10
N.H.S.V., Noordelike Pretoria	44 10 0	44 10 0
N.H. Gemeente, Pretoria-Noord	113 9 0	
N.H.S.V., Gemeente Pretoria-Noord . . .	10 0 0	123 9 0
N.H. Gemeente, Noord-Westelike Pretoria . .	33 15 0	33 15 0
N.H. Gemeente, Silverton	80 6 1	
N.H.S.V., Gemeente Silverton		85 6 1
N.H. Gemeente, Pretoria-Wes	82 7 11	
N.H. Sondagskool, Pretoria-Wes	8 3 3	90 11 2
N.H. Gemeente, Villiera	126 15 6	126 15 6
N.H. Gemeente, East Lynne	3 0 0	3 0 0
N.H. Gemeente, Pretoria-Oos	17 0 0	17 0 0
N.H.S.V., Gemeente Wonderboompoort . . .	5 10 3	5 10 3
N.H. Gemeente, Bergsig	57 17 9	57 17 9
N.H. Gemeente, Wesmoot	16 9 9	16 9 9
N.H. Gemeente, Voortrekkerhoogte	40 0 0	40 0 0
N.H. Gemeente, Westpark	22 18 9	22 18 9
Pretoriase Afrikaanse Toneelvereniging . .	20 0 0	20 0 0
		£978 10 1

RING VAN ZOUTPANSBERG

N.H.S.V., Gemeente Potgietersrust	£ 5 0 0	£ 5 0 0
N.H. Gemeente, Pietersburg	8 5 4	
N.H.S.V., Gemeente Pietersburg	2 0 0	10 5 4
N.H.S.V., Gemeente Waterberg	22 0 0	22 0 0
N.H.S.V., Gemeente Laeveld	2 1 6	2 1 6
N.H. Gemeente, Messina	5 0 0	5 0 0
N.H. Gemeente, Koedoesrand	10 0 0	10 0 0
N.H. Gemeente, Van Warmelo (N.H.S.V.) . .	5 0 0	5 0 0
N.H. Gemeente, Ebenhaezer	5 13 0	
N.H.S.V., Gemeente Ebenhaezer	1 11 0	7 4 0
N.H.S.V., Gemeente Tzaneen	12 8 0	12 8 0
N.H.S.V., Gemeente Dendron	1 4 0	1 4 0
		£ 84 6 10

RING VAN KRUGERSDORP

N.H. Gemeente, Krugersdorp	£ 27 16 6	£ 27 16 6
N.H. Gemeente, Losberg	28 15 5	
N.H.S.V., Gemeente Losberg	8 5 0	37 0 5
N.H. Gemeente, Roodepoort	164 16 10	
N.H.S.V., Gemeente Roodepoort	20 0 0	
Sondagskool, Gemeente Roodepoort . . .	5 0 0	189 16 10
N.H. Gemeente, Krugersdorp-Wes	47 5 0	
N.H.S.V., Gemeente Krugersdorp-Wes . . .	17 0 0	64 5 0
N.H.S.V., Gemeente Florida	20 0 0	20 0 0
N.H. Gemeente, Wonderfontein	26 2 0	
N.H.S.V., Gemeente Wonderfontein	13 12 0	39 14 0
N.H.S.V., Gemeente Magaliesburg	0 10 0	0 10 0
N.H. Gemeente, Westonaria	10 5 0	
N.H.S.V., Gemeente Westonaria	2 10 0	12 15 0
N.H. Gemeente, Krugersdorp-Oos	10 0 0	10 0 0
N.H. Gemeente, Witpoortjie	2 15 0	
N.H.S.V., Gemeente Witpoortjie	1 2 0	3 17 0
N.H.S.V., Gemeente Carletonville	1 5 0	1 5 0
		£406 19 9

RING VAN BLOEMFONTEIN

N.H. Gemeente, Heilbron	£ 5 0 0	
N.H.S.V., Gemeente Heilbron	3 0 0	8 0 0
N.H. Gemeente, Parys	19 0 0	
N.H.S.V., Gemeente Parys	3 10 0	22 10 0
N.H. Gemeente, Bothaville	4 17 0	4 17 0
N.H.S.V., Gemeente Oos-Londen	6 4 6	6 4 6

● Blaai om

N.H.S.V., Gemeente Petrusburg	5 0 0	5 0 0
N.H. Gemeente, Sasolburg	15 0 0	
N.H.S.V., Gemeente Sasolburg	4 0 0	9 0 0
N.H.S.V., Gemeente Allanridge	3 3 0	3 3 0
N.H. Gemeente, Virginia	3 13 6	
N.H.S.V., Gemeente Virginia	5 0 0	8 13 6
		£ 77 8 0

RING VAN RUSTENBURG

N.H. Gemeente, Rustenburg	£ 35 9 3	£ 35 9 3
N.H. Gemeente, Zwartruggens	3 8 6	
N.H.S.V., Gemeente Zwartruggens	5 0 0	8 8 6
N.H.S.V., Gemeente Brits	39 18 3	39 18 3
N.H.S.V., Gemeente Vliegepoort	3 0 0	3 0 0
N.H.S.V., Gemeente Koster	5 0 0	5 0 0
N.H.S.V., Gemeente Marikana	5 0 0	
N.H. Gemeente, Marikana	0 17 6	5 17 6
N.H. Gemeente, Hartebeespoort	71 8 0	
N.H.S.V., Gemeente Hartebeespoort . . .	10 0 0	81 8 0
		£179 1 6

RING VAN MIDDELBURG

N.H. Gemeente, Trichardtsfontein	£ 10 10 0	
N.H.S.V., Gemeente Trichardtsfontein . . .	10 0 0	20 10 0
N.H.S.V., Gemeente Middelburg	10 0 0	10 0 0
N.H. Gemeente, Bronkhorstspruit	36 7 0	36 7 0
N.H.S.V., Gemeente Eendracht	10 0 0	10 0 0
N.H. Gemeente, Delmas	48 17 6	
N.H.S.V., Gemeente Delmas	11 0 0	59 17 6
N.H.S.V., Gemeente Marble Hall	9 0 0	9 0 0
N.H.S.V., Gemeente Sundra	5 0 0	5 0 0
N.H. Gemeente Witbank-Suid	29 15 9	
N.H.S.V., Gemeente Witbank-Suid	17 12 0	47 7 9
N.H. Gemeente, Bethal	141 17 9½	
N.H.S.V., Gemeente Bethal	17 10 0	159 7 9½
		£372 10 ½

RING VAN POTCHEFSTROOM

N.H. Gemeente, Potchefstroom	£ 30 13 0	£ 30 13 0
N.H. Gemeente, Klerksdorp	74 14 7	
N.H.S.V., Gemeente Klerksdorp	35 15 0	110 9 7
N.H. Gemeente, Venterskroon	12 0 6	
N.H.S.V., Gemeente Venterskroon	1 1 0	13 1 6
N.H. Gemeente, Bosmansrust	5 8 6	5 8 6
N.H. Gemeente, Wolmaransstad	51 4 6	
N.H.S.V., Gemeente Wolmaransstad . . .	19 15 0	70 19 6
N.H.S.V., Gemeente Christiana	3 2 6	3 2 6
N.H.S.V., Gemeente Vaalharts	26 5 0	26 5 0
N.H. Gemeente, Leeuwdoornstad	11 13 0	
N.H.S.V., Gemeente Leeuwdoornsstad . . .	10 14 0	22 7 0
N.H. Gemeente, Potchefstroom-Noord . . .	68 8 9	68 8 9
N.H. Gemeente, Klerksdorp-Oos	46 8 9	46 8 9
N.H. Gemeente, Potchefstroom-Suid . . .	32 15 0	
N.H.S.V., Potdhefstroom-Suid	5 0 0	37 15 0
N.H.S.V., Gemeente Orkney	13 4 0	13 4 0
		£448 3 1

LET WEL! *Laat bydraes is nie hierin vervat nie. Dit sal eers saam met die insameling vir hierdie jaar erken word.*

Maak Galblaaspyn slegs 'n

HERINNERING

. . . in plaas van die folterende werklikheid wat dit vandag kan wees. Verkry spoedige verligting met ‚Dubbelaksie'-Intestone . . . die lakseermiddel wat ook die bloed suiwer en die hele gestel opknap. Intestone stuur reg op die oorsaak van galblaaspyn af en verdun die trae gal in die verstopte galblaas. Dit gee ook doeltreffende ontlasting. Intestone is 'n chemiese samestelling van suiwer vrugte-ekstrakte en kruie, met die korrekte vorm van swawel vir die lewer. Dit smaak lekker en bevat geen skerp bestanddele wat die fyn vlies van die ingewande kan skaad nie.

Verlig Galblaaspyn NATUURLIKERWYS met

‚DUBBELAKSIE'-

INTESTONE

Verkrygbaar by alle Apteke of posvry by Norwood Coaker, Posbus 89, Ladybrand, teen 5/- en 9/- per bottel.

1440-1A

„Prag word altyd bewonder....”

Prag is nie net vir die oog van die bewonderaar bedoel nie, dog ook vir die fyn kuns van vakvaardigheid.

As deskundiges wat betref hoëgraadse houtwerk, bied ons aan u prag met ons uiteenlopende afgeronde muurpanele, behoorlik uitgedraaide traprelings, en na maat gemaakte skrynwerk, vir die binnekant van kerke, hotels, skouburge, private wonings, ens.

Ons hou ook volop uitgesoekte laaghout, hardebord, deure, paneelhout, lyswerk en fyn gehalte timmerhout van alle soorte in voorraad.

In alle gevalle word kwaliteit met billike pryse saamgespan. Wanneer u vir u volgende werkstuk 'n prysnotering kry en die beste waarde vir u geld daaruit will haal, raadpleeg S. A. TIMBERS.

Skryf of skakel:

S. A. TIMBER & JOINERY WORKS
(EDMS.) BPK.
POSBUS 6680 JOHANNESBURG FOON 33-5472-3

A1181

Ledig u GALBLAAS en vermy folterende maagpyn

Kroniese maagpyn kan veroorsaak word deur galblaasontsteking, wat weer uit opgehoopte gal spruit. Deur die galblaas te ledig, verwyder KOLESTRINE die bron van die ontsteking en dikwels ook ontwikkelende galstene, waardeur 'n ernstige operasie vrygespring word. Die fabrikante, wat reeds 70 jaar geneesmiddels vervaardig, waarborg dat KOLESTRINE veilig en onskadelik is. Enige navrae, professioneel of andersins, is welkom en 'n volledige wetenskaplike uitleg van KOLESTRINE se werking sal gegee word. KOLESTRINE was al vir tallose gebruikers 'n groot seën. In gevalle van maagongestelhede weens ligte voedselvergiftiging of die oormatige gebruik van voedsel of drank, veral by middeljarige en swaarlywige persone, het KOLESTRINE haas wonderbaarlike resultate behaal. Tans verkrygbaar in 2 groottes teen 5/6 en 10/- (groot) per bottel.

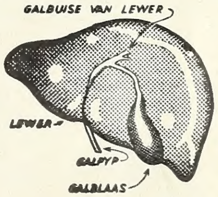

KOLESTRINE
Ledig die Galblaas
1452-2A

VERGROTINGS
in
LEWENSKLEUR
van u eie kiekie of
negatief

W. E. CAREY
APTEKER
Posbus 177
KRUGERSDORP

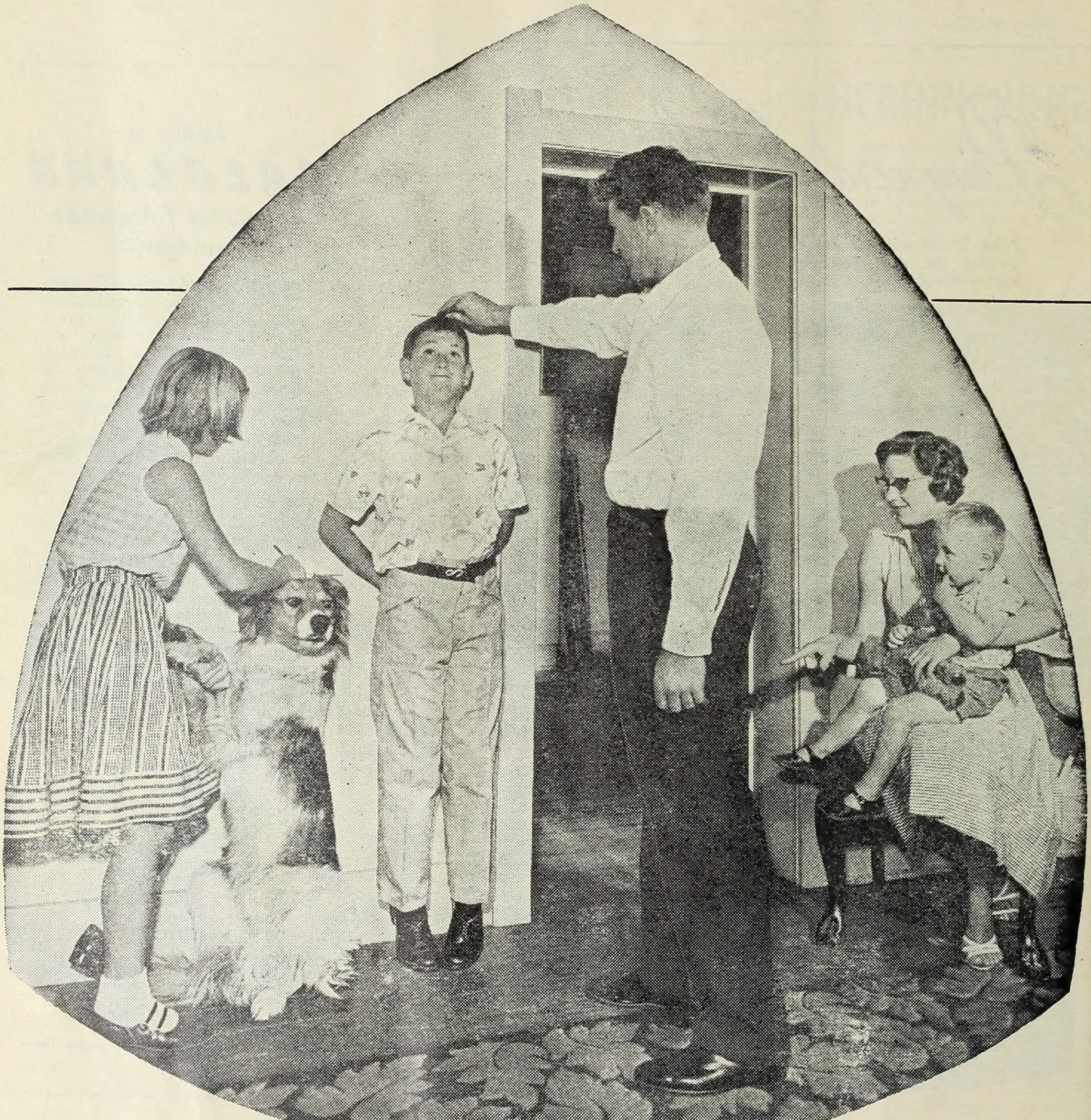

By AVBOB is u tuis

vir u lewenspolis

ONDERLINGE VERSEKERINGS GENOOTSKAP AVBOB

4408